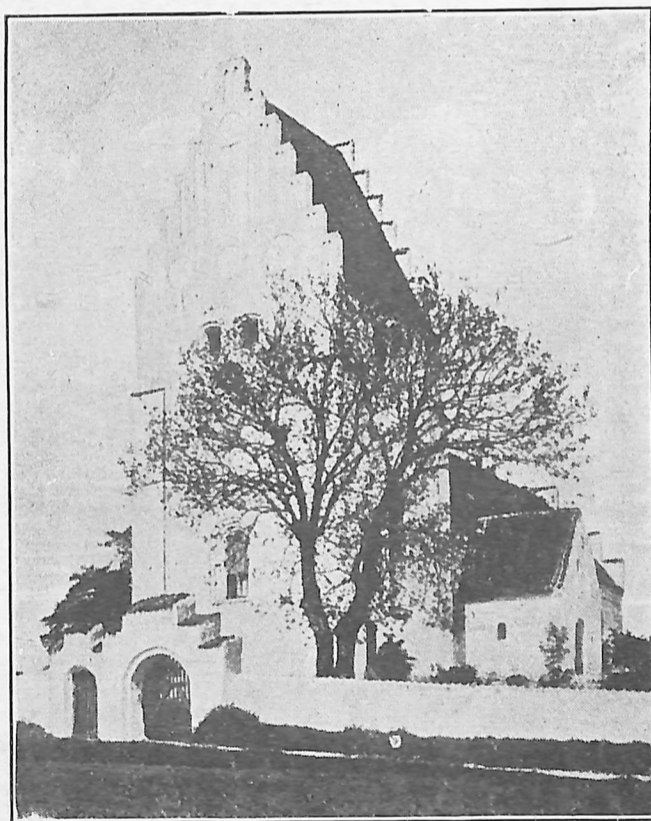

Misteltenen

*Julemagasin for Danske
i Amerika*

11te AARGANG

1923

Misteltenen

Julemagasin for Danske i Amerika

Hjemmets Jul.

Af ENOK MØRTENSEN

DER ligger lunt i Lindes Læ
et graanet gammelt Hus;
det værner baade Folk og Fæ
mod vaadt og Vindes Sus.
Et bitte Vindves Rudetavl
i blomstermættet Karm
forskønner Hyttens søndre Gavl
og lyser Stuen varm.

Men gennem disse Rudeglas,
naar Dagen hun er hed,
er det som Solens Straaler bar
en Verden fuld af Fred.
Naar Moder drejed' Rokkens Hjul
i Vaar og Vinterkvæld,
kom Barnesindet frem af Skjul
og bad: Fortæl, fortæl!

Da saa' ved Arnens ildne Skær
vi sære Syner gaa,
til Maanen lyste Natten nær
og Rokken gik i Staa.
Men skønnest skrev i Barnesind
sig Aarets største Fest,
naar Klokker kimed Højtind,
og Julen var vor Gæst.

Du gamle Hus, min Lykkes Hjem,
min lyse Barndoms Slot:
Hvem gaar nu ad de Stier frem
min Barnefod har traadt?
Mon Klokker ringer Jul i Sind
med samme bløde Klang:
Ring, Klokke, lydt i Sjæle ind!
Lær dem vor Julesang!

Et amerikansk Valfartsted

Af ALEXANDER MARLOWE

VALFARTSSTEDER er almindelige i Europas gamle Lande, hvor næsten hver eneste Slette har været en Slagmark og hver lille Høj et Frihedens Alter. Der har hver slotskronet Klippe, hver Alfevang sin egen Legende. Næsten paa hver eneste Landplet i Danmark har Skjalden herliggjort sin Helt, men Valfartstederne i vort Fædreland, hvortil saa mange Pilegrimmes Fødder vankede i Fortiden, nyder maaske ikke nu den Hæder, som de fortjener, fordi de er saa mangfoldige.

Sammenlignet med Danmarks, er Amerikas Historie kun kort, og det er muligvis sandt, hvad gentagne Gange har været sagt, at her lægges Eftertrykket mere paa Livets materialistiske end paa dets idealistiske Side. Dette er kanske Aarsagen til at vi i Sammenligning med andre Lande kun har saa faa "hellige" Valfartsteder. Men — vi har jo da nogle.

Boston er i Særdeleshed Amerikas hellige Stad. Endskønt Irlænderne snart har faaet opkaldt de halve af Gaderne efter deres omplantede "Murphys," "Flannigans," "O'Sullivans," "Cassadys," "O'Connells," o. s. v. i det uendelige — har dog endnu Bunker Hill, Old South Church, Trinity Church, Kings Chapel og Faneuil Hall faaet Lov til at staa. Udenfor selve Boston er der her i New England særlig tre Valfartssteder, som besøges meget, nemlig Plymouth, Massachusetts; Newbury, Massachusetts (hvor den serafiske Whitefield ligger begravet i den presbyterianske Kirkes Krypt); og endelig Londonderry, New Hampshire.

Det er dette sidste Sted, jeg skulde fortælle om. Her, som kun faa Steder i Landet, bygger man Profeternes og Forfædrenes Grave. I Sommerens Løb har vi haft stadigt Besøg af Tourister, Digtere, Skribenter og historisk interesserede Folk, ikke alene fra Amerika, men ogsaa fra Storbritannien og Irland. Den ældste kristne Menighed i New Hampshire søger til den gamle, historiske Londonderry Kirke. Her findes endnu den Prædikestol, som den store Whitefield stod paa, da han holdt sine berømte Vækkelsesmøder her, paa sin sidste Missionsrejse til Kolonierne. Han døde i Newburyport to Uger efter at han forlod Londonderry. Grunden, som Kirken ligger paa, blev givet til Menigheden af et af dens Medlemmer, Oberst Matthew Thornton, der som bekendt var en af de Mænd, der underskrev Landets Uafhængighedserklæring (the Declaration of Independence) i Philadelphia i 1776. De to Frihedshelte fra Revolutionskrigen, General John Stark og General George Reed, var begge fødte her og var Medlemmer af Londonderry Kirken. Ikke langt fra Præstegaarden levede i sin Tid den historiske "Ocean Mary," som jeg senere skal fortælle om. Det er i Særdeleshed hende, at Versmagere og Skribenter, som kommer her paa Besøg, er gale efter. Her findes ogsaa den gamle Farm, hvor Patrioten Horace Greeleys Forældre levede, og hvor hans Moder Mary Woodburn fødtes.

Flere af Horace Greeleys Slægtninge er endnu Medlemmer af Menigheden. Den bekendte amerikanske Skolemand og Theolog Dr. Joseph McKeen, den første Præsident ved Bowdoin Kollegium, fødtes her og hviler paa Londonderry Kirkegaard. En af mine Forældre i Embedet var en anden bekendt Skolemand, Dr. Daniel Dana. Han kom her efter at han i mange Aar havde været Præsident ved Dartmouth Kollegium. Den amerikanske Historiker Dr. Edward L. Parker var ogsaa i flere Aar Præst ved Londonderry Kirken.

De gode Borgere her er naturligvis stolte af deres Forfædre og deres Forbindelser. De mest blodstolte af mine Menighedsmedlemmer har jeg nu og da forsøgt at trøste med

"Ocean Mary" Monumentet

følgende Ord: "Well, after all, you are only descendants, but I am an ancestor." (Nu ja, naar alt kommer til alt, saa er I jo da kun Efterkommere, men jeg er en Stamfader). Man fortæller, at en af dem for nogle Aar siden forsøgte at paavise, at han ogsaa havde en Forsyning af Pilgrimfædrenes Blod i sine Aarer, men da han var kommen et Stykke Vej ned ad den genealogiske Liste, snublede han over en Stamfrænde, der var hængt for Hestetyveri. Han turde ikke fortsætte sine Undersøgelser af Frygt for at finde noget værre i Slægtregisteret. Londonderry og dens Befolkning er imidlertid et interessant Emne.

Det er som bekendt hos Oldtidens Danskere og Angelsaksere, at vore nuværende Repræsentationsregeringer har deres Oprindelse. Angelsakserne, og siden Danskerne, bragte Witanet og Tinget til England. Vore amerikanske "Helgener" Pilgrimfædrene, kom næsten alle fra det gamle Danelag-Distrikt i England. Det gjorde ogsaa de Englændere, som under James den Førstes Regering ud-

vandrede til det nordlige Irland og grundlagde Byen Londonderry, der blev Protestantismens Hovedsæde paa Erins Ø. Naar jeg paa Grund af min Stilling som "Provincial Moderator" (en Bestilling der vel sagtens svarer til det danske Provste-Embedet), i det sidste Aar har maatte gaa ud paa Visitationsrejser til Kirker her i New England, har det ofte interesseret mig at studere Gravskrifterne paa de gamle Kirkegaarde. Mange af Navnene tyder paa, at deres Bærere var af dansk eller i det mindste nordisk Afstamning, f. Eks. Osborne (Asbjørn), Harrison (Henriksen eller Haraldsen), Raitby (Rødby), Northorpe (Nørup), Anderson, Nelson o. s. v. Paa en Gravsten i Litchfield, N. H., fandt jeg Navnet Lund, og begyndte at anstille Undersøgelser. Jeg fandt flere Familier af det Navn, men deres Forfædre havde levet her i næsten to hundrede Aar.

Med Londonderrys Oprindelse forholder det sig saaledes: Under den engelske Revolutionskrig i 1689 løsrev det nordlige Irland sig fra den katolske Konge James den Anden og sluttede sig til Tronprætendenten William, Fyrste af Oranien. Byen Londonderry maatte i ni Maaneder udholde en frygtelig Belejring. I Dr. Graham's "History of the Siege of Londonderry" findes der en Liste over de gængse Markedspriser under Belejringen: "En Hundefjerding, 5 Shillings og 6 Pence; et Hundehoved, 3 Shillings; Hestekød, per Pund, 2 Shillings; en Kat, 5 Shillings; en Rotte, 1 Shilling; en Mus, 6 Pence; et Pund Tælle, 4 Shillings; en Pægl Hesteblood, 1 Shilling; en Haandfuld Tang, 2 Pence, o. s. v.

Det skete ikke saa sjælden i de Tider, at Mænd fra Oxford og Cambridge Universiteterne gik i Militærtjeneste og saa sig om i Verden, før de kom hjem og søgte Embede. Jeg skal her nævne tre Mænd, som opnaaede høj Rang i den engelske Hær, før de indgik i Præste-Embedet, nemlig Generalmajor George Walker (Episkopaler), Brigadegeneral Matthew Clark og Oberstløjtnant James McGregor (Presbyterianere). Disse tre Mænd, som alt var Præster den Gang, forsvarede Londonderry imod James den Andens og Ludvig den Fjortendes Tropper. Da der i Byens Raadsforsamling blev talt om Overgivelse, var det General Clark, som slog i Bordet med sit Sværd og raabte: "Mine Herrer, den første, som igen udtaler Ordet 'Overgivelse,' skal blive overgivet til Galgen som en Forræder mod Friheden." Den af Prins Williams Generaler, som hævdede Londonderrys Belejring, var Prins George (Jørgen) af Danmark, Frederik den Tredjes Søn. Han var egentlig Kong James's Svigersøn, men det var William af Oranien for den Sags Skyld ogsaa. General Clark havde tjent sammen med Prins Georg i den engelske Hær, og i Følge hans Udtalelser synes denne ikke at have været slet saa stort et Fæ som Historie-skriveren Lord Macaulay fortæller os.

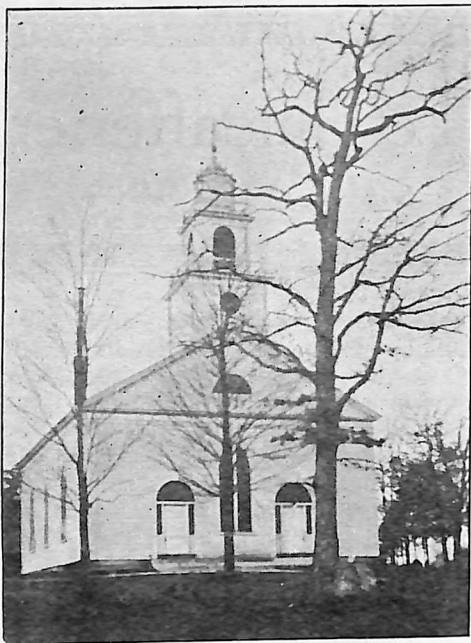
Da Prins William af Oranien blev Konge i

Storbritannien og Irland, gav han Nonkonformisterne fuld Religionsfrihed, men Forholdene i det nordlige Irland vedblev dog i mange Aar efter hans Tronbestigelse at være trange for disse Mennesker. En temmelig stor Skare af dem besluttede at udvandre til New England. Den før nævnte Pastor James McGregor bragte en betydelig Flok over Atlanten i 1718. Gennem sin Indflydelse hos Regeringen blev han bevilliget et Landomraade paa 12 engelske Kvadratmil i den sydlige Del af den daværende kongelige Provins New Hampshire, hvorhen han førte sin Koloni i For-aaret 1719, og kaldte Stedet "Londonderry" efter sin Fødeby i Irland. Efter Ankomsten tidlig om Morgenen den 11te April samlede Flokken under en Kæmpe-Egs majestætiske Grene, og Præsten opsendte en Takkebøn til den himmelske Velgører, som havde ført dem over Havet og givet dem et Hjem i Vildnisset. Derefter prædikede han til dem over Esaias 32:2, "Og enhver af dem skal være som et Skjul for Vejr og et Ly for Vandskyl, som Vandbække paa et tørt Sted, og som Skyggen af en vældig Klippe i et vansmægtende Land." Efter Prædikenen organiserede han den første kristne Kirke paa New Hampshires Grund. Tyve Aar senere blev denne Frikirke omorganiseret og kom ind under Irlands presbyterianske Synode. Kong Georg II af England gav Menigheden Sogneprivilegium (parish charter) i 1741. Efter at Kolonierne havde løsrevet sig fra England og New Hampshire blev en Stat, fik man det gamle "Charter" lovligt anerkendt af den nye Regering. Endskønt Menigheden i ekklesiastisk Henseende staar under den presbyterianske Kirke, har den endnu Statsforbindelse, og er saa vidt jeg ved den eneste "Statskirke," som endnu er tilbage i Amerika. Naar man skal holde et Menighedsmøde, maa det annonceres i Statens Navn paa Regeringsblanketter. Man holder en aarlig Gudstjeneste, hvorved Staten som Regel er repræsenteret. Det er muligvis Kludderforhold, men man er konservativ, og vil ikke have Tingene forandrede.

New Hampshires Historie indeholder mange Anekdoter om de gamle Londonderry Pionerer, som er fulde af almenmenneskelig Interesse. Kolonien her blev aldrig forstyrret af Indianerne. Pastor McGregor og Canadas franske Guvernør Marquis de Vaudreuil var gode Venner. De havde som unge Mennesker studeret sammen ved Oxford Universitetet, og gæstede ofte hinanden herovre. Under den saakaldte fransk-indianske Krig, fik Guvernøren de fransk-katolske Præster i Canada til at skræmme Rødhuderne saa de ikke forulejlige-

de Londonderry Kolonien, "da disse Folk var forskellige fra Englænderne." Slog de nogen af disse ihjel, vilde deres Synder aldrig blive tilgivne, hed det, og desforuden vilde de ingen Præmiepenge faa for Skalpene hos den canadiske Regering.

For at illustrere den Tids Præsters praktiske Fremgangsmaade fortæller New Hampshires Historie om hvorledes Pastor McGregor mødte en Bande Høtyve. Disse kom mandstærke fra Massachusetts og havde begyndt at slaa Hø paa Engene i Londonderry-Distriktet. Præsten og en Komite bestaaende af nogle haandfaste Mænd, gik ud for at underhandle med dem. I den Tid bar New England Præsterne som Regel deres Geneva Præstekjoler til daglig. Efter noget Mund-

Kirken i Londonderry

huggeri, raabte Høtyvenes Leder: "Det eneste, Hr. Pastor, som beskytter Dem fra at faa en god Dragt Prygl, er Deres sorte Præstekjole!" "Da skal den sandelig ikke beskytte Dig fra en saadan," — sagde McGregor, idet han kastede Præstekjolen. Derpaa gennempryglede han Tyven saa eftertrykkeligt, at dennes Kammerater maatte bære ham hjem.

Efter Pastor McGregors Død i 1729 blev General Matthew Clark, det irske Londonderrys Forsvarer, hans Efterfølger som Menighedens Præst. Pastor Clark var over 70 Aar, da han overtog Embedet. Han var en gudfrygtig, men tillige ildfuld, vittig og uhyre praktisk Mand. Det skete en Gang, at et Re-

giment britiske Soldater blev indkvarteret i Byen. Officererne besøgte Gudstjenesten om Søndagen. Efter puritansk Kirkeskik stod man op under Kirkebønnen, der blev bedet før Prædikenen. Da Folket satte sig ned, var der en ung Major ovre ved Væggen til venstre, som blev staaende. Hensigten var øjensynlig at give de unge Damer i Forsamlingen en Anledning til at beundre den smukke røde Uniform. Pastor Clark prædikede en Stund, men lagde snart Mærke til, at den kvindelige Opmærksomhed var mere henvendt paa det røde Eksemplar ovre ved Vinduet end paa Prædikenen. Han sagde da til den skønne Skikkelse paa eftertrykligt skotsk: "Ye are a braw lad; ye ha'e on a braw suit of claithes; and we ha'e seen them; and now ye may sit doun!" (I er en brav Fyr; I har en brav Klædedragt paa; vi har allesammen set den, saa nu kan I sætte Jer ned!) Majoren blev ly-nende gal, men han satte sig ned. Han lovede, at han skulde snakke med den Præst efter Gudstjenesten. Det gjorde han da ogsaa, men ikke just paa den Maade, han først havde i Sinde. Da han kom udenfor og saa sin Oberst og flere andre Officerer gøre stram Honnør, da den gamle "Dreadnought" gik forbi, og hørte at denne var ingen anden end General Clark, Helten fra Londonderry, Irland, gik han pænt til Præstegaarden og bad om en Undskyldning.

Hvad der særlig synes at interessere Digtere og Forfattere, som valfarter til Londonderry, er Historien om "Ocean Born Mary." I Aaret 1720 sejlede et Skib fra Londonderry, Irland, til Boston med en Flok Emigranter, der agtede sig til Londonderry, N. H. Iblant disse var der en Mand ved Navn James Wilson og hans unge Hustru Elizabeth Fulton. Midt paa Atlanterhavet blev Skonnerten overfaldet af et Søroverskib. Mandskabet og Passagererne prøvede paa at forsvare sig, men blev snart overrumplede og bundne, hvorefter Piraterne begyndte at plyndre Skibet. Deres Kaptejn gik ned i Officerskahytten for at undersøge den. Da han traadte ind, saa han en ung, skrækslagen Kvinde ligge i en af Køjerne.

"Hvad bestiller du der?" spurgte han barsk.

"Se," sagde Kvinden, idet hun drog Forhængen til Side og viste ham et slumrende, nyfødt Barns Ansigt.

Banditen nærmede sig. "Er det en Dreng eller en Pige?" hviskede han.

"Det er en lille Pige," svarede Mrs. Wilson, thi hende var det.

"Har hun faaet et Navn?" surgte han.

"Nej."

Sørøverkaptejnen gik til Kahytsdøren og befalede, at Plyndringen skulde ophøre. Derpaa kom han tilbage til Køjen og sagde venligt: "Hvis jeg maa give Barnet, deres lille Pige, hendes Navn, da vil jeg give Jer alle Friheden og lade Jer beholde Jert Gods. Maa jeg bestemme hendes Navn?"

Elizabeth Wilson svarede skælvende ja.

Den gamle, barske Røver kom da nærmere og tog Barnets lille Haand i sin og sagde: "Thy name is Mary, little one. I name thee after my sainted mother!" (Dit Navn er Mary, Du lille. Jeg opnævner Dig efter min fromme Moder). Han sagde mere, men med saa lav en Stemme, at Elizabeth Wilson ikke kunde høre, hvad det var. Kun Skaberen og Mandens eget Hjerte vidste derom, men Moderen

Whitefield's Prædikestol

saa en stor Taare paa Barnets lille rosenfarvede Haand.

Der har altsaa været flere ædle Riddere til i Verden end dem Walther Scott og Inge-mann sang om.

Røverkaptejnen holdt Ord. Fangerne blev sat i Frihed og deres Gods tilbagegivet, hvorefter Røverne forlod Skonnerten. Men man havde endnu ikke faaet Sejlene hejst, da Kaptejnen kom tilbage i en Baad, og til alles Forbavselse gik ned i Kahytten, hvor Mrs. Wilson laa med sit Barn. Han fremtog en Pakke, der indeholdt et Stykke kostbart Silke, vævet med Brokade. "Lad Mary bruge det til en Brudekjole," sagde han, idet han gav Moderen Pakken. Derpaa forlod han Skibet, og man saa ham aldrig mere.

Emigrantskibet kom lykkelig og vel til Boston, hvor James Wilson døde kort efter at de landede. Hans Hustru rejste til Londonderry med lille "Ocean Mary," hvor hun et Aar senere giftede sig med James Clark, Horace Greeleys Tipoldefader.

Den attende December 1733, blev den attenaarige "Ocean Mary" ægteviet til Thomas Wallace, og stod for Alteret klædt i Søroverens Silke. Et af hendes Børnebørn og et Barnebarns Barn har staaet Brud i den samme Dragt.

Sidste Sommer besøgte min Hustru og jeg en Aften Mr. Wallace Mack her i London-

derry. Han er en af "Ocean Mary's" Efterkommere, og ejer et stort Stykke af den Silke, som blev levnet efter at Brudedragten var syet. Da han lagde Mærke til, at jeg var historisk interesseret, gav han mig et lille Stykke, hvilket jeg syntes var særdeles højmodigt. "Ja," sagde han, "der har jo været danske Sørovere i Fortiden, hvad England kan bevidne. Kanske denne Kaptejn var en Dansker; derfor er det i Orden, at hans mulige Landsmand faar et Stykke af Silken." Kanske??

Hvor mon Røveren fik det? Hvem mon det var nødvendigt at sende til Havets Bund for at faa fat paa det?

Saa faar det være nok med Reminiscenserne fra Valfartsstedet Londonderry for denne Gang.

To Juleaftener

Af S. MARCKMANN

DER var stort Opløb i Gaden. Folk stimlede sammen udenfor et bestemt Hus. Aarsagen var denne: Der var Een død og Rustvognen var der nu for at hente den Døde. Det var egentlig ikke noget nyt for Gadens Beboere at se Rustvognen, den kom der ofte, for der døde mange i den Gade; nogle af Alderdom, nogle af Sorg, andre af smitsom Syge, og der var ogsaa dem, der døde for deres egen Haand, fordi Sorgen eller Fattigdommen havde gjort deres Sind sygt. Men naar man havde forsamlet sig ved denne Lejlighed, saa var det fordi den Kvinde, som nu var gaaet bort fra Slidet og Kampen for Tilværelsen, hun var afholdt af Gadens Beboere. For hun havde passet sig selv — hun havde altid holdt Børnene rene og pæne. Hendes Hjem var det reneste i Gaden, og saa havde hun altid haft en venlig Hilsen til dem alle. Hun havde ikke gjort Forskel, de havde kunnet komme til hende med deres Sorger og hentet Raad, men aldrig havde hun sladret med dem. Men nu var hun ikke mere. Det var kommet saa ganske uventet. Ja, ikke saadan med en Gang — men dog saa brat, for hun havde kun været syg nogle faa Dage. Hvad hun havde fejlet vidste man ikke, men det kunde da ogsaa være det samme. For hun var ikke mere blandt dem, det var det Tankerne drejede sig om hos den sammenstimlede Flok, som nu ventede paa at se hende blive baaret fra Hjemmet. Man glemte helt, at det var Dagen før Juleaften. Inde i den lille Lejlighed havde man været samlet for sidste Gang om Moderens afsjælede Legeme. Manden i Huset, Peder Blok, en lille tætbygget Mand med brune, skarpe Øjne, stod med sine tre Børn og saa Snedkeren skrue Laaget til paa Kisten. Der var Sorg i hans Blik, men ingen Taarer, da de fremmede Mænd bar hans døde Hustru bort, men det brast for ham, da Rustvognen rumlede bort over Gadens Stenbro og Skaren udenfor Huset spredtes, medens Aftenens Skygger sænkede sig over den regnvaade Gade, i hvis Pytter Lygteskinnet flakkede saa underligt vemodigt.

Juleaftensdag blev Peder Bloks Hustru begravet paa Kirkegaarden, som gemmer Støvet af saa mange af Danmarks kendte og gode

Mænd og Kvinder. Det var ikke mange, som fulgte til Graven, for man havde travlt til Julen, og hvorfor ogsaa ødelægge den gode Aften, som man havde glædet sig til. Tilmeldte ønskede Peder Blok vistnok heller ingen Sympatitilkendegivelse. Han holdt sig ogsaa nu saa kold og afvisende overfor sine Naboer. Man havde ikke engang set hans Øjne dugges, og fremmed Haand havde ikke rørt ved noget i Huset siden Konens Død.

Da Byens Kirkeklokker ringede Julen ind, sad Peder Blok hjemme med sine 3 Børn. Ingen af disse var store nok til at forstaa hvad der var sket. Men han ændrede ikke Juleklokkernes kaldende Klang. Fra det nærmeste Spisehus hentede han lidt Mad, som han delte med Børnene. Efter endt Maaltid lagde han Børnene til Sengs, og snart sov de deres trygge Børnesøvn. Men Peder Blok blev oppe; hans Hoved var fuldt af Tanker, og da Klokken paa den gamle Bornholmer slog de 12 Slag, sad han endnu lysvaagen med Tankerne vendt mod Fremtiden for disse Smaa. Han vidste nu, hvad han vilde gøre. Han vilde selv opdrage dem. Ingen fremmed skulde faa Lov til at øve nogen Indflydelse over dem. Han skulde nok selv klare baade i Hus og hvad der ellers krævedes til Børnenes Opdragelse.

Og Julemorgen begyndte han at opdrage sine tre Børn — ganske alene. Ja, han var alene om det; det fik han ofte at føle i Aarene, som kom og som gik. Men han forandrede ikke sin Plan. Og saadan gik det til, at hans to Piger, da de blev store nok til det, overtog Gerningen som Husmoder efter ham. Sønnen, den førstfødte, hjalp til hvor han kunde. Og det gik godt. Saadan saa det da ud. For Børnene var flittige og flinke baade i Hjemmet og i Skolen. De fik Udmærkelse og blev fremhævet for deres Dygtigheds Skyld. Peder Blok var stolt. Han klarede det hele, og Børnene tog til hans Lære: Stol paa Dig selv. Saadan gik Tiden. Sønnen skulde nu konfirmeres. Og der var rigtigt Selskab i den lille Lejlighed. Og der blev trakteret med Flæskesteg, som Bageren i Gaden havde stegt. Blandt Gadens Beboere talte man længe efter om denne Begivenhed,

men mest dog om dette, at Peder Blok, da han bar Stegen til Bageren, havde lagt en Avis over den, istedenfor, som man ellers brugte, en lille hvid Dug eller Serviet. Og Peder Blok sled i det fra Morgen tidlig til Aften silde i sit Værksted, for at Sønnen, hans Førstefødte, kunde faa en god Uddannelse, saa at han kunde blive til noget i Verden. Og Sønnen arbejdede. Han læste, han skrev, han regnede og han sled i det, og frem gik det, og Faderen var stolt over sin Søn. Han overlod ham sin bedste Stue, selv nøjedes han med det tarveligste baade i den ene og den anden Retning. For, som han sagde til de faa han talte til, at "min Søn" — han nævnte aldrig dennes Navn — kan blive til noget. Og han blev til noget.

Der var stor Fest paa et af Byens store Hoteller den Dag da Peder Bloks Søn førte sin Brud til sit Hjem, som laa i en hel anden Del af Byen end Barndomshjemmet. Men det underlige var, forekom det Beboerne i Huset hvor Peder Blok boede, at han kom saa tidlig hjem og at man saa sjælden saa Sønnen efter den Tid i Barndomshjemmet; og aldrig Svigerdatteren. Tiden gik. Peder Blok boede nu alene i den lille Lejlighed, hvor hans Hustru var død og i hvilken han havde opdraget sine tre Børn. Døtrene var rejst bort. Godt gift var de bleven, men deres Hjem kom til at ligge langt borte fra Barndomshjemmet. Men de skrev nu og da hjem, og den lille tætbyggede Mand med de brune, skarpe Øjne var oprømt, naar han hørte fra dem og Svigersønnerne.

Jo, Peder Blok var stolt over sine Børn, saadan saa det da ud. For han havde jo opdraget dem alle tre ganske alene, og de var bleven til noget alle sammen. Men de faa, han talte til, forstod at der var alligevel noget han ikke var rigtig fornøjet med hos Sønnen, ham for hvis Uddannelses Skyld han havde savnet og spare paa saa mange, mange Maader.

Det var atter Juleaften. Det sneede; Tøsne. Store, vaade Snefnug dalede tungt ned paa Gadens Stenbro. Den klæbede sig fast til Fodgængernes Støvlesaaler og til Kørehestenes

jærnbesslaaede Hove og vanskeliggjorde disses Gang og Løb.

Paa en af den store Bys Hovedgader gik en lille tætbygget Mand med en stor Paraply over sit Hoved. Det var Peder Blok. Med sine brune, skarpe Øjne mønstrede han alle, som gik ham forbi. Det forekom ham, at de alle saa ud som tænkte de paa et og det samme, dette nemlig: at komme hjem til Familien eller derhen, hvor de skulde tilbringe Juleaften i Hygge og Velvære sammen med Venner og Slægtninge. Det var mange Aar siden han havde været paa Gaden en Juleaften. Paa Gaden kom Peder Blok i det hele taget sjældent eller aldrig. Det havde han ikke haft Tid eller Lyst til i mange Aar. Og paa selve Juleaften havde han altid arbejdet, og den Indbydelse, som Sønnen havde givet ham Aar efter Aar til at tilbringe Juleaften hos ham, havde han aldrig gjort Brug af. Men i Aar havde Sønnen ingen Indbydelse givet ham. Og saa var Lysten til at være sammen med andre Mennesker pludselig kommen over ham, og nu var han paa Vej ud til Hjemmet han saa længe havde nægtet at gæste paa denne Aften. Det var forresten underligt, som Tankerne i Aften kom til ham. Hvor var alle de mange Aar bleven af siden hans Hustrus Død. Hvorfor havde han aldrig søgt Omgang med andre Mennesker, og hvorfor var han bleven fjendsk og mistænksom overfor andre Mennesker? Ja, hvorfor dette og hvorfor hint?

Det var forresten altid dette "hvorfor," der havde stukket sit Medusahoved frem i hans Tankeliv. Han rystede de triste Tanker af sig og skyndede paa sin Gang. Sneen faldt stærkere og stærkere. Lysene i Butikkernes Vinduer slukkedes, og de blev færre og færre, som han mødte paa sin Vandring mod Sønnens Hjem. Nu drejede han om Hjørnet ned i den store smukke Gade, hvor Sønnen boede. Snart efter stod han ved Gadedøren til selve Huset. Han trak Paraplyen bort fra sit Hoved og saa op. Der var Lys i alle Vinduerne i den Etage, som Sønnen beboede. Der var altsaa Selskab. Han løftede sin Haand for at trykke paa den elektriske Klokke. Men han betænkte sig og gik over paa den anden Side af Gaden. Derfra kunde han se op i Sønnens og Svigerdatterens Stuer. Selskabsklædte Herrer og Damer bevægede sig frem og tilbage i de festlig oplyste Værelser, og munter Tale og glad Latter lød ud i den stille Aften, hvor Snefnuggene faldt vaade og tunge paa Gaden og paa den lille tætbyggede gamle Peder Blok, hvis brune Øjne pludselig havde mistet deres skarpe Glans. For i et Nu havde han forstaaet hvorfor han ikke var bleven indbudt.

Sent paa Aftenen kom den gamle Mand tilbage til sin lille Lejlighed. Der var koldt. Værktøjet laa som da han forlod det først paa Aftenen. Han følte sig saa usigelig ene. Han trængte til Hjælp. Han der havde regnet med

at skulde hjælpe sig selv altid. Han gik til Vinduet og saa ud. Det var hørt op med at sne, og Vandet drev fra Husenes Tage og Nedløbsrør. Han saa op. Der langt borte saa han en enlig Stjerne, der skinnede ganske alene ud i den mørke Julenat. Det slog ham saa sært i Aften. Der var saa mange Ting han ikke kendte, og af det han kendte saa meget han ikke forstod. En Stund sad han ved Vinduet med Hovedet fuldt af Tanker om den Tid, der var gaaet. Saa lukkede han Vinduet, slukkede Lampen og gik til Ro. Men om Natten drømte han, at han igen var Barn. Og det var Juleaften hjemme hos Far og Mor. Og han dansede om det store Juletræ, i hvis Top den store Julestjerne skinnede, medens man sang:

Det kimer nu til Julefest,
det kimer for den høje Gæst,
som steg til lave Hytte ned
med Nytaarsgave, Fryd og Fred.

Det var langt op paa Formiddagen, da Peder Blok vaagnede. Der laa en tyk Taage over den store By. Men gennem Taagen lød Kirkeklokkernes Malmrøster og forkyndte Hovedstadens Befolkning, at det var Jul. Det vil sige, at der var Hjælp og Trøst for alle dem, som var ene.

Den Morgen skete der en Forandring i den gamle Mands Sind.

Nis i Skomagergaarden

Fortalt af PETER ANDERSEN i
Nørre Kongerslev, Danmark

TIL Trods for al Oplysning, melder Jule-nisserne sig hvert Aar endnu, og da de er saadan nogle rare Gæster, er der vel heller ingen Grund til at fordrive dem. Nu er der vel heller ingen, der frygter dem, og derfor vil jeg fortælle en virkelig passeret Historie om en Nis.

For mange, mange Aar siden, ja, jeg kunde vist ved Hjælp af gamle Bøger og anden Videnskab omtrent finde ud af Aarstallet; men det skal man helst lade være, for det kunde gerne faa Følger, man ikke ønskede. Altsaa, for mange Aar siden var der Julefremmede i Skomagergaarden, der ligger her lige overfor. De Fremmede var af Familien, var kørende og boede i Egense her ude i Krogen mellem Kattegat og Limfjorden. Manden hed Chr. Thomsen eller saadan noget. Jens Skomager, Manden i Gaarden her overfor, var ikke hjemme; men det var Konen og Børnene, og da Gæsterne var bleven beværtede, som det sig hør og bør, saa bød Peder (den ældste Søn) dem med ud at se Besætningen, som Skik og Brug var, og er endnu, kan jeg tro. Det var pæne og velplejede Dyr, som de kunde have Ære af, og da de Fremmede var fra en mager Egn, var de nærved at korse sig over saa godt de saa ud. Inde i Stalden fandt den fremmede Mand Anledning til at spørge om hvem der passede Bæsterne.

"De gør A," sagde Peder, "men nær A et ø teste, saa gier Nis dem."

Der blev ligesom lidt stille der inde, og saa

lukkede Peder op til Kohuset. Der var ikke videre lyst; men lunt og godt, og der var en behagelig Duft af Høet, som Køerne og Ungkvæget gumlede i sig af bedste Evne, tykke og trinde var de alle, og de Fremmede undrede sig over deres Velvære. Der var ingen stor Prat; men med Forsigtighed fik de da spurgt om hvem der saa passede Kvæget.

"Ja, dem passer Nis; men idav er han et hjem', saa skal A fuer dem," sagde Peder. Efter den Oplysning var de færdig med at se sig om i Udhusene og gik ind igen. De gjorde sig tidlig færdig til Hjemrejsen, for de vilde helst køre ved Dagens Lys.

Hen ved Foraarstiden, da der var optærsket og Foraarstravlheden endnu ikke var begyndt, gengældte Jens Skomagers Besøget ved at gæste Familien i Egense. Der blev spurgt og fortalt, som Folk gør, naar de er i Besøg, og ved første Lejlighed trak Egensemanden Jens Skomager lidt tilside og spurgte ganske sagte, hvorledes det forholdt sig, og om det virkelig var sandt, at de havde en Nisse i Gaarden ovre i Kongerslev.

Mandens højtidelige Forsigtighed undrede Jens Skomager, men saa med et gik det op for ham, at det var noget overnaturligt Manden tænkte paa, og han gjorde ham opmærksom paa Fejltagelsen.

Det var jo Stordrengen, der hed Nis. Det var jo Bøkerens Dreng. Bøker Ribers Søn, der tjente i Skomagergaarden. Ja, saa er den Fortælling ikke længere, men er der nogen,

der ønsker at kende Nis's Historie, saa er den her:

Hans Forældre boede i Spentrup, og Digteren og Præsten Sten Steensen Blicher døbte ham med Navnet Nis Ankjær Riber, saa heretter er der vel ingen, der tvivler om, at han var et rigtig kristen Menneske. Drengen Nis var en af de ældste i Flokken, og de var mange Børn. Bøkeren hed Niels Peter Riber og hans Kone hed Karoline; hende kaldte de Bøkerkonen saadan til daglig; men de kaldte hende ogsaa Madam Ribe, for baade hun og Manden snakkede fornemt, og Bøkeren havde en Søster, der var gift med Herremanden Deden af Vorgaard.

Bøkeren og hans Kone flyttede til Nørre Kongerslev og fik et af Byens tyve Huse i Fæste, det var et træls Hus at drive, fordi Jorden laa spredt paa fem forskellige Steder foruden den Toft Huset laa paa. Ved saadan et Hus kunde der lige sultefødes et Par Køer, men da Bøkeren var Bøker og ikke Arbejdsmand, og Madam Riber var lidt pænere end Huskoner i Almindelighed, saa blev der ikke meget ved Avlingen, og de maatte nøjes med en Ko. De gik meget i Byen og snakkede godt for sig, og var ret velkommen, hvor de kom, saa Føden til dem selv havde det ingen Nød med, men Børnene maatte ud at tjene, saa snart de kunde.

Nis kom til Prielgaarden at passe paa Faarene. Jeg kender en Historie om en Gorbene (Gaard-Nisse), som de havde der i gam-

le Dage, men han sagde selv, at det var ikke ham. Han var et Par Aar i Prielgaarden, før han kom til at tjene i Skomagergaarden. Derefter kom han i Lære og blev Murer. Lise Andrea tjente i Lyngdahl, og hun og Nis blev først "gode Venner" og siden gift, og Bryllupet stod der lige før hun flyttede med ham op i Forældrenes Hus. Bøkeren var død og hans Kone fik en lille Lejlighed i Enden af Huset. Der var de ikke længe, for saa kom den Tid, da Husene blev købt til Selveje og solgt igen; derved kom Nis og Drea til at bo i en Lejestue en lille Tid inden de rejste til Amerika. Deres Indbo solgte de ved Auktion og deres lille Datter tog de med sig. De kom til Staten Wisconsin. Der gik Nis paa Dagløn og Drea gik ud at vaske, det var der ingen Herlighed ved. En Broder til Nis kom ogsaa der over, og da han, der hed Vilhelm, blev gift, besluttede de at søge Land. Nis, Vilhelm og hans Svoger, der hed Laust, fulgtes ad ud at søge Land, og det var der nok af; men de vilde have godt Land og de havde meget faa Penge. Derfor maatte de langt ud; de vilde have Land med Træer og Vand paa, og saa maatte de langt ud. De fandt en dejlig Plads i Nebraska, og for de Smaaskillinger, de havde, fik de Papirer paa hver sin Kvart Section Land. Stykker paa 160 Acre (ca. 120 Tdr. Land). Der var Græsset frodig og i en Lavning var der et Vandløb med Træer omkring. De skrev til Moderen derhjemme, at nu var de Ejere af saa megen Jord; hun glædede sig derover og gik ud og fortalte sine Venner den glade Tidende, hun tog Brevet i Lommen og lod dem selv se. Der var mange, der vilde se, og hun fik Indbydelser nok for en lang Tid. Efter at have overvejet, hvad der nu var at gøre hjalp Vilhelm og Laust Nis at udgrave Rum til en Stue ind i Siden af en Brink, af Træernes Grene lavede de Spær og Lægter. Det lange Græs deromkring brugte de til at danne Taget af. Hvordan det gik med Vinduer og Døre ved vi ikke her.

Saa rejste de tilbage at hente Familien; men kom til det Resultat, at Vilhelm og Laust skulde se at tjene nogle Penge, og saa skulde Nis ud at passe Ejendommene. Ved at lægge alle deres Formuer sammen blev der efter en Tids Forløb saa meget, at de fik købt to Heste, en Vogn, en Plov og de allernødigste Ting til at begynde med. Og saa drog Nis med Kone og Barn ud at bo i Jordhytten.

Der var vel et Par Dages Rejse fra nærmest beboede Plads, og da deres Fødevarer slap op, kørte Nis at hente ny Forsyning. Han fik vel rigelig Læs, de trængte jo til alt, saa Hestene kom ikke rask frem. Om Aftenen spændte han dem fra og lagde sig under Vognen; der var Græs nok til Hestene, og næste Morgen var de vel forsynede, da han spændte dem for; men han naaede heller ikke hjem den Aften, for han kunde ikke finde Huset, det ragede jo ikke videre op over Jorden. Efter den Tid kørte han ikke i Langfart uden først at rejse den længste Stang, han kunde finde, og hænge et Slags Flag derpaa. De fik sig ogsaa en Ko at malke, og da den kalvede, blev Kalven lagt til. Det gik smaat med Opdyrkning af Jorden, og Rejserne til beboede Egne tog meget af Tiden; Hestene var simple formedelst Prisen de havde kostet.

Medens Nis en Gang var paa saadan en Rejse, kom der nogle Soldater til Hjemmet der ude paa Prærien; de søgte efter Indianere, som strejfede om i Egnen, og saa blev Drea og Barnet bange og flygtede med Soldaterne til nærmeste Naboer langt borte. Paa Rejsen

havde Nis hørt Rygtet og fandt Hytten tom, da han kom hjem. Saa maatte han til at søge om Familien og fandt dem endelig; men det varede et halvt Aars Tid, inden de vovede at rejse hjem. Senere hen hændte den Ulykke, at Ilden fortærede Huset og det meste af hvad de havde deri.

Omsider fik de Naboer, men da det ogsaa var Folk med bare Hænder, gik det smaat med at komme i Gang. Mændene gik og slog Høj med Le, fordi de ikke evnede at faa Maskine, endda der ingen Ende var paa alt det Græs, der groede rundt om dem. Endelig kom der Fart i Arbejdet; Drea fortalte, at hun aldrig havde hørt lifligere Musik end Slaamaskinens Raslen eller Saamaskinen Klik-Klik, naar de plantede Majs, for saa kunde hun i Stilheden høre, at der var Mennesker i Nærheden. — Ensomheden havde været trykkende.

Der kom flere Naboer, ogsaa her fra Egnen. Det var indgaaet i Bevidstheden, at Nis havde en stor Ejendom i en frugtbar Egn, og saa søgte de til ham og blev hjulpen over de første Vanskeligheder. De bosatte sig rundt omkring hans Farm, og der blev en hel Koloni. Der var en Mand, der lavede sig en Indtægt af at køre til Byen efter Postsager og vel ogsaa andre Bud for Nybyggerne. Paa den Maa-

de fik han et Brevsamlingssted, og det fik Navn efter Uddelerens Datter, "Henriette." Det var Adressen i lange Tider. Nis's Datter Maria groede op, og der kom flere Børn derude omkring, saa der blev Brug for en Skole. Den første Lærerinde kom i Huset hos Nis. Der blev lagt Jord ud til en Skole. Den blev bygget og anvendt baade til Skole og Kirke og ellers som Forsamlingshus. Da Velstanden øgedes kom de op af Jorden og fik et Træhus bygget og det var net og godt indrettet.

Vilhelm Riber havde bygget paa et Hjørne af sin Jord i Skjel med Nis, og saa ønskede de at bo nærmere sammen, derfor fik Nis fat i en Ingeniør, fik Huset lettet saa meget fra Jorden, at de lagde Ruller under og spændte Tov og Tallier paa, og saa rullede de af med Huset, langtsomt men jævnt og sikkert. Drea fortalte, at hun gik inde og gjorde tilrette som sædvanlig, lavede Mad til Folkene, der arbejdede med Flytningen, og i sin Travlhed satte hun sin Vandspand udenfor Døren; da hun igen fik Brug for Vand, vilde hun række ud og tage Spanden, men de var kørt fra den. Den stod godt nok, hvor hun havde sat den. Hun havde ikke lagt Mærke til Bevægelsen, saa jævnt var det gaaet.

Hvordan Nybyggerne lagde sig Familie og Husdyr til, anskaffede Beboelse og Husgeraad, dyrkede Jorden, fik Maskiner og solgte baade Majs og Grise, det kan ikke fortælles her, dog skal det nævnes, at Nis fik sig en Vindmotor, der pumpede Vand og drev en Kværn; han havde ogsaa en kostbar Følhoppe.

Datteren blev gift og fik Farmen, men hun døde ikke saa længe derefter. Der opstod Længsel, ikke alene efter det gamle Land og hvad der var efterladt, men ogsaa efter Samfund med Gud Herren. De havde saa saa sandt Brug for ham. Der var ingen anden at ty til i deres Genvordigheder, og dem var der rigelig med. Der dannede sig et religiøst Samfund, maaske lidt mørkt i Farven, men dybt og alvorligt. Sproget var blandet, det engelske blev talt og skrevet rent og pænt, vist som Følge af, at det lærtes i Skolen af Lærerinderne, der var oplært efter Kunstens Regler og paa Højde med Tiden. Og saa det danske, det var jydsk Almuedialekt fra Nørre Kongerslev og Omegn og lidt fra Vendsyssel, det var gammeldags, for der blev ikke iblandet ny Ord fra Omverdenen som her. Nis og Vilhelm rejste her hjem en Sommer, og da de fandt Behag i det, kom de igen nogle Aar senere. Under Besøget spurgte vi ud om Tilstanden derovre, og der var Ungdom, der spurgte om Forlystelser og Dans. Jo, det var der ogsaa nok af for hvem der havde Lyst. De fortalte om en Familie herfra, der altid var med. Imellem andet sagde Nis: "Je haa næjsten undt o den gammel Ann, da maa rænd aa tontet aa daan saa møj."

Til sidst kom Nis med sin Kone Andrea og slog sig ned her for at hvile ud paa de gamle Dage. De lod sig bygge et solidt grundmuret Hus med Tegtag, alt af bedste Materiale, og en lille Have der omkring.

De havde et rigeligt Udkomme og var ret godgørende. Deres Helbred var svækket, saa de trængte godt nok til Hvile. Drea havde jo Husvæsenet og Nis gik lidt ud paa Murarbejde, men det varede ikke længe inden han nøjedes med at gøre Haven istand. Han hentede Mælk og Varer hos Købmanden, og var der ikke anden Motion, gik han en Tur ud ad Vejen. Drea bukkede først under, og saa maatte Nis have en Husholderske, men hun døde ogsaa efter nogle Aars Forløb. Saa fik han en anden, og hun var baade dygtig og proper, ligesom den første, og plejede ham af bedste Evne, for nu var han gammel og affældig, og da han var kommen godt over Midten af Firserne, saa døde han af Alderdom og dermed følgende Svagheder. Der var Slægt nok til at arve dem, og Skifteretten besørgede Fordelingen. Men ovre i Nebraska var der mange Mennesker, der skyldte Nis og hans Kone Andrea Tak fordi de hjalp dem over den første svære Begyndelse, der langt ude paa Prærien. Ogsaa her mindes de som gode Naboer og Medborgere.

Paa deres Gravsted paa Kirkegaarden her er der rejst en sort Granitsten, paa hvis blank polerede Forside er indhugget med gylden Skrift:

NIS A. RIBER

FØDT I SPENTRUP 8. OKTOBER 1833
DØD I N. KONGERSLEV 17. FEBRUAR 1919

LISE ANDREA RIBER, f. Sørensen
FØDT I BALUM 31. MARTS 1833

DØD I N. KONGERSLEV 15. MAJ 1907

Grimsby

Af ANDREAS NIELSEN STRANDE

GRIMSBY, den store Fiskeri og Havne-
stad, paa Storbritaniens Østkyst, lig-
ger i vore Dage, ligesom den jyske
Vestkyst, nærmere end i tidligere Tid. Næppe
nogen havde anet, at Grimsby skulde faa saa
stor en Betydning for Fiskeriet paa den dan-
ske Vestkyst, som Tilfældet er. Grimsby vin-
kede, og det er nu om Dage kun en Sviptur
at gaa "over there" til den store engelske
Havnestad. De aller fleste af vore Lands-
mænd, der er udvandret og nu lever i U. S.
A., har sikkert aldrig drømt om, at deres
Brødre, ja, maaske Fader skulde komme til at
gaa over Nordsøen med deres Fiskerbaad for
at fiske og ilandbringe deres Fangst i Grims-
by. Da disse vore nuværende Landsmænd
drog hjemmefra, da gik de smaa Fiskebaade
iland paa den aabne Jyllands Vestkyst. Da
var der ingen, der tænkte paa at gaa over paa
den anden Side, da var Grimsby et fjærnt Be-
greb. Jeg har tænkt mig, at det mulig kan
have sin Interesse at høre lidt om denne Ud-
vikling, det store Erhverv Fiskeriet paa Jyl-
lands Vestkyst er undergaaet i de allersidste
Aar. Mit Pennestrøg om Grimsby bliver der-
for en Havets Historie, trukket ud af Virkelig-
heden. Med Kamasa rejste jeg ud for over
Nordsøen at gaa over til Grimsby. Rejste ind
gennem Harbøre, dette kendte Havsyn i
Vestjylland. Tilfældet vilde, at min Historie
allerede begynder her. Jeg traf her Personer
og Steder, som jeg ikke undlader at omtale,
dels fordi at de hører Havet til og dels fordi,
at Landsmænd over hele Amerika sikkert ken-
der disse Steder og Personer, som her gives
et Rids af. Jeg naaede ind til Harbøre Kirke,
hvis slanke, hvide Taarn peger mod Sky. Jeg
gik ind paa den minderige Kirkegaard, der
her ligger i en fattig, sandet Egn, dog er den
den smukkeste for hele Jyllands Vestkyst.
Næppe nogen anden Kirkegaard i Danmark
har saa rig en Historie som denne, eller saa
mange Minder om Havets rystende Dramaer.
Man ser dette paa de store Mindestene, der
staar herinde. Inskriptionerne fortæller lidt
om de store Ulykker, man læser Navnene paa
de mange, der som Lig blev hentet ind paa
Kysten. De blev ført til Harbøre Kirkegaard,
hvor de fandt endelig Hvile, mange af dem i
fremmed Jord. Umiddelbart ved Kirke-
gaardsporten staar en høj Mindesten paa en
langstrakt Grav i Syd og Nord ind mod det
vestligste Kirkegaardsdige. Denne Sten for-
tæller, at her gemmes Ofrene fra den store
Verdenskrig. De er alle baaret ind af Havet.
De sover nu deres sidste Søvn i Danmarks
neutrale Jord. I Livet blev de handlet ilde
med, og efter Døden havde Havet handlet saa
ilde med dem, at 14 af de tyske Marinesolda-
ter var ukendelige, da de lagdes ned her. De
segnede paa Militarismens Magtbud. Men
her over den store Fællesgrav vifter de grøn-
ne Træer ligesom for at skærme dem i Døden.

Inde mellem Gravene gaar en gammel Olding
med Rive og stor Sax. Det er den gamle
Graver paa Harbøre Kirkegaard, Peer Laus-
sen, og han bor i et lille hvidkalket Hus ved
Kirkegaardslaagen. I en Menneskealder har
han gaaet her og kastet alle de Grave, man
ser herinde. Han passer tillige Gravene, ri-
ver i det skarpe Grus i Gangene og klipper og
beskærer det levende Hegn, der staar saa
smukt om de dødes Hvilested. Trods sine 90
Aar pudser og pynter den gamle Original he-
rinde. Han har lagt sin Livsgærning paa Har-
børe Kirkegaard. Han kender Kirkegaardens
Historie ud og ind. Ja, siger den gamle Gra-
ver, man har set megen "Søllehed" i sine
Dage. Her er den store Fællesgrav fra Ulyk-
ken i 1893, da 26 Fiskere druknede i Havet.
De 14 kom først iland, siger Peer Laussen,
og de andre kom to og to ad Gangen. Vi havde
saamænd sat Plads af til dem, og de kom
ogsaa, ja de gjorde. Ja, sikken en Jammer,
der var ind til denne Jul. Der var to af dem,
der drev ind paa Kysten, der var ganske
ukendelige, saa der ikke kunde siges, hvem
der var hvem. De to Enker maatte saa enes
om dem, for de vidste jo ikke hvem af dem,
der var deres. En af dem blev derude, og
dog havde vi sat Plads af til ham ogsaa. Men,
siger gamle Peer, Vorherre fandt nok hans
Sjæl alligevel, og saa gør det jo ingenting.
Den tredie store Mindesten, der staar herinde,
er den, der staar paa Fællesgraven over de
12 Redningsmænd fra Liløre, der druknede i
1897. De vilde redde deres Medmennesker,
ja de vilde. Jeg kender deres Enker, naar de
kommer med en frisk Krans til den store
Grav. Peer Laussen kradser videre med sin
Rive i Gangene, saa de skarpe Sten starter til
alle Sider, idet han siger: Og inde i Kirken
ligger det fremmede Barn fra Manchester.
Ja det drev saamænd ind paa Kysten fra en
Stranding, ja det gjorde. Far og Mor druk-
nede, men i en Kurv bar Havet det lille Bar-
nelig ind paa den stenede Strand. Det var
alligevel saa sært at se dette lille Lig fra "æ
Hav," siger Peer. Jeg gik ind i Kirken, hvor
der er ligesaa smukt som udenfor, men ogsaa
herinde blev jeg mindet om Havets store Dra-
maer. Barnet fra Manchester hvilede under
Alteret. Et Vers meddelte, at

Her under dette Kor
hviler i Syd og Nord
tvende Børn af Stedets Præster
og saa det fremmede Barn fra Manchester.

Bag disse ærværdige Mure blev jeg mindet
om Havets Grusomhed, dette Hav, der laa
mellem mig og Grimsby. Da jeg kom ud af
Kirken kom den gamle Graver ud af Kirke-
laagen. Kameraen smækkede og der snappe-
des et Billede af denne Olding, der nu styre-
de mod sit Hjem. Peer Laussen er Enkemand.

Han har kastet ca. 900 Grave paa denne Kir-
kegaard og har set et Slægtled gaaet i Gra-
ven. Hans Hustru var Jordemoder og sam-
tidig Peer lagde 900 ned i Harbøres fattige
Jord, tog hun imod over 1000 nye Verdens-
borgere. Graven kastes, Vuggen gynger, Liv
og Død skifter. Naar engang den gamle Peer
Laussen lægger op, faar Rejsepas, da vil og-
saa han finde Hvile paa denne Kirkegaard
ved Havet. Den klamme, kolde Havgud fra
Vest vil lægge sig over hans sidste Hvilested,
over de store Fællesgrave, hvori Havets Søn-
ner hviler. Harbøre er da blevet en Original
fattigere. Ikke sandt, der er mange af vore
Landsmænd i U. S. A., der mindes, har kendt
den gamle Peer Laussen, har tumlet sig ved
denne Strand. Derfor nedskrev jeg disse Li-
nier paa Vejen til Grimsby, thi de hører med
til en Havets Historie. Trods det lille Ophold
i Havsoget Harbøre naaede jeg dog Havne-
byen paa Jyllands Vestkyst, hvorfra vi skulde
gaa ud med et Motor Fiskeskib for at sætte
Kursen mod Grimsby. Med Tankene fulde af
Petroleum og med Proviant om Bord og des-
uden med 6 Fiskevod, 4 Flyndervod og 2 Kul-
lervod stod vi mod Vest. Vi var snart ude
paa det aabne Hav. Før vi naaede Grimsby,
fik jeg rig Lejlighed til at studere en dansk
Fiskekutters Arbejde i aaben Sø, Fiskernes
Liv om Bord. Jeg indrettede Kameraen efter
at illustrere dette. Under Motorens Tøj-Tøj
stod vi mod Maalet — Doggerbank. Vi tabte
hurtig Land af Syne og havde kun det blaa
Hav rundt omkring os. Maagerne fulgte os,
og Lastdampere og Koffardiskibe strøg forbi
os. Røgen fra Kuldampene laa paa sine Ste-
der over Havet som en mørk Sky. De var
haardt lastet, de store Dampere, der kom inde
fra den engelske Kanal. De gemte i deres
Indre Kul, Korn og Foderstoffer. De, der gik
Vest over, havde en Dækslast af Tømmer;
den laa omtrent helt op over Skorstenen i
de lyse Juninætter kløvede vort Fiskeskib
Nordsøens Bølger. Af og til drev en Fisker-
kran forbi os, et Varsko om, at vi nærmede
os Doggerbank, hvor de engelske Fiskerskibe
holder til. Planker og enkelte Brædder drev
med Strømmen i Havet; det var aabenbart
Dele af en Dækslast, der var gaaet over Bord
fra Fragtskibe. Maaske vil det en Gang drive
ind paa de jyske Strande. En rund, sort mos-
groet Kugle drev forbi i ringe Afstand. Maa-
ske den sidste Mine fra Verdenskrigen. En
Junimorgen naaede vi Doggerbank. I Øst
stod Solen op som en rød glødende Kugle,
der kastede sit Skær hen over de grønne Bøl-
ger. Herude laa den engelske Fiskerflaade.
Om Natten var det, som var vi inde i en By
paa Havet. De Hundreder af Lantærner lyste
ud over Nordsøen. Hospitalskibet laa mellem
de engelske Fiskefartøjer, og store Dampere
kom Vest fra med Kurs mod Byen paa Dog-
gerbank. I disse Skibe blev der indladet Fisk

Badestrand ved Cleethorpes

fra Fiskerskibene. Naar de atter stod mod Vest mod Storbritanien, var de lastet. Fra Byen paa Havet stod de ind mod de engelske Havne. Det var Travlskibene, der laa herude og trak deres Travl paa Doggerbank. De skrabe Bunden. Vi havde derimod det danske Snurrevod at sætte i Havet. Det blev ikke hver Dag, det var Fiskevejr, og vi maatte saa ligge stille. Men derfor var Fiskerne ikke ledige. Ved Dampprøret fra Motoren satte sig en til at skrælle Kartofler til Middagsmaden. Paa Dækket, omgivet af Tovruller, satte sig en til at bøde en Klud paa sine Buxer. Paa et Skibsdæk faar man ofte Buxerne revet, og man maa selv være Skrædder. En sollys Morgen snappede Kameraen Billedet af den unge Fisker med Snadde i Munden, ligesom han stod og tog Indvoldene ud af en Havkat, der lige var trukket op fra Havets Dyb. Efter nogle Dages Forløb havde vi fisket 10,000 Pd. Fisk — Kuller, Rødspætter, Torsk, Seer og Issinger mellem hinanden. En af Dagene vi laa herude, fik vi Besøg fra Luften. En Brevdue dalede ned paa Dækket. Da vi opdagede den, sad den i en Fiskekurv ved Styrehuset. Paa Ringen, der sad om Duens Ben, kunde man se, at den var fra Hull. Den fjedrede Gæst var træt, thi man kunde tage den med Hænderne. I 11 Døgn havde vi den om Bord, og den befandt sig storartet. En Morgen besluttede Skipperen at lette, og med Fiskelasten sattes Kursen ad Humber for at naa ind til Grimsby. Eftersom vort Fiskemotorskib tilbagelagde de 35 danske Mil bag sig, nærmede vi os den engelske Kyst. Vi stævnedede mod det engelske Verdensriges Nordsø-kyst. Snart saa vi, at Humberfloden som en smal, blank Stribe kommer inde fra Landet. Hvor den løb ud i Havet, saa vi det første Fyrskib, "Riverhumber." Længere inde laa et andet Fyrskib, "Buue," og desuden Lodsdamperne. I Udløbet til Vesterhavet er Humberflodens Munding saa bred, at man næppe kan se Land paa dens Sider. En Landstump skyder sig ud i Floden her, og paa denne ligger Shoren Fyrtaarn. Dette viser de søfarende Vej om Pynten. Indenfor Pynten er all right. Humber ligger aabent til Grimsby. Her ved Humberflodens Munding kan vi faa Lods om Bord, dersom vi vil have det. Vi tog ingen Lods, men alligevel maa der betales Lods-penge — 3 Pund, 2 Shilling og 7 Pence. Denne Afgift er dog senere bortfaldet. Vi maatte ligge her i nogle Timer, fordi Strømmen fra Humber var udgaaende, og at gaa mod denne op til Grimsby tager lang Tid og altfor meget Petroleum. Vi foretrak at vente, til Strømmen har vendt sig og gaar ind ad Humber. — Med denne løber vi i et Par Timer op til

Grimsby. Som man kommer frem i Humber, bliver den smallere, og man ser Landet paa begge Sider. Et fladt Terræn — tilsyneladende Agerbrugland ned til Bredderne. Sejladsen gennem Humber er henrivende, og man bliver paa hele Farten mindet om, at man er paa Ruten ind paa Vej til Verdens største Fiskerihavn. Fisketravldampere og Fragtdampere stryger gennem Floden fra og til Grimsby og Hull. Vort lille danske Motorskib er som et Nøddeskal mellem disse, men alligevel naaede vi frem, saa vi paa ca. 3 Timer naaede Dokporten ind til Grimsby Havn. Man maa ind i de 6 Timer, der er Højvande (Flod), for derefter slaas Porten i. Under Lavvande (Ebbe), i de næste 6 Timer, kommer der ingen ind gennem Porten, thi udenfor denne synker da Vandet fra 4—6 Alen. Lukkede man da Dokporten op, saa vilde Vandet inde i Havnen ogsaa synke 4—6 Alen og styrte som en rivende Fos ud i Humber. Skibene i Havnen vilde da komme til at ligge saa lavt, at man fra Kajen kunde springe ud paa Mastetoppene. Dem, der første Gang kommer ind i Grimsby Havn, bliver ganske imponeret og overvældet af det pulserende Liv man her bliver Øjenvidner til, de Hundreder af Fiskerskibe der ligger her — alle med Stævnen ind mod Kajen — er et imponerende Skue. Alle udspyer de deres Last af Fisk, der en hentet ind fra Nordsøen, fra Hvidehavet og oppe fra Island. En Mængde svenske Fiskere træffer man her, foruden Hollændere, danske og engelske. Som i Babel blandes Sprogene her. At udlosse Fiskene foregaar i et hurtigt Tempo. Arbejderne staar i Kø langs Kajen, der omspænder flere Hektar Land. Fiskekommissionærerne udtager Varen, beordrer saa og saa mange Mand til hvert Skib, og Klokkeren 5 Morgen gaar de om Bord og begynder Losningen. Man ser

snart, at disse unge og ældre Arbejdere er Folk, der er kendte med deres Fag. Det gaar som en Leg med at hente Fiskene op fra Lasten og i Kurve svinge den ind paa Kajen, hvorfra den igen forsvinder ind i de mægtige Fiskehaller, der ligger langs Kajen. Her sorteres Fiskene og kommer i Kasser (Boxes) og herinde holdes saa de vældige Fiskemarkeder, der begynder Klokkeren 8 hver Morgen. Fra 5—8 maa Skibene være udlosset. Naar Auktionen i disse mægtige Fiskehaller begynder, da ser man, at Kasserne med Rødspætter i staar Side om Side i lange Rækker. De maa ikke sættes ovenpaa hinanden. Er der Mængder af Kuller, da stables disse Kasser ovenpaa hinanden. At overvære en saadan Auktion i Fiskehallerne her ved Verdens største Fiskerihavn er ganske interessant. Kun faa Skridt fra hinanden staar Fiskekommissionærerne og raaber Fiskene op til Salg. Det raabes ikke ud i Pundvis, men i Kasser (Boxes). Køberen kan faa en Box eller flere, som han ønsker. Ret mærkelig var det at se, at nogle Kommissionærer kunde have 10—15 Købere om sig, medens en anden ved Siden af kun havde 2 eller 3, der bød paa Fiskene. Vi kom ind med 10,000 Pd. Fisk, og Kommissionæren, der solgte disse, var fra Firmaet Henry L. Taylor. Dette Firma har ikke mindre end 18 Fiskstravlere i Søen. Da disse 10,000 Pd. Fisk var solgt paa Auktionen, modtog Skipperen Afregningen paa denne Last, hvad Fiskene havde kostet samt en Afregning over hvilke Udgifter, der løb paa ved samme Last. Jeg fik Lejlighed til at se disse Afregninger, hvor der ikke var Tale om Pund, men derimod om Box, saa og saa mange af hver Slags.

21½ Box Kuller solgtes for	34 pd. 2 sh.
42¾ Box Kuller for	33 pd. 7 sh. 3 d.
23 Box Rødspætter for	60 pd. 10 sh.
12 Box Torsk for	9 pd. 18 sh. 3 d.
¾ Box Issinger for	1 pd. 12 sh. 6 d.
2 Box Pigkvarrer for	3 pd. 13 sh.
½ Box Seer for	15 sh.

Denne Last paa 10,000 Pd. Fisk var ved Auktionen solgt til 143 Pd. Sterling og 3 Shilling. Men Udgifterne ved at hente en saadan Last indtil Grimsby Havn og i det hele gøre klar igen til at gaa ud paa Fiskeri, er ikke smaa. Fiskekommissionærerne skaffer Fiskerne Is, Olie og betaler Arbejdspenge og andet. Afregningen ved Udgifterne paa denne Last, som det danske Motorskib indbragte, var saaledes:

Kommission og Diskonto, 7 pd. 3 sh. 3 d.	
Kasser og Kurve	10 sh.
Tolderen	2 sh. 6 d.
Lods	3 pd. 2 sh. 7 d.

Engelske Fisketyper

Arbejdspenge 6 pd. 13 sh.
 Is 11 pd. 17 sh. 6 d.
 Olie 19 pd. 3 sh.
 Vand 4 sh.

Det blev ialt en Udgift paa 49 Pd. Sterling 14 Shilling og 7 Pence.

Ved denne Last paa 10,000 Pd. blev Nettofortjenesten for Fiskerne kun 94 Pd. Sterling. Saasart Fiskeriet er solgt ude i Hallerne, faar Køberne den i Tønder, og den ruller ud paa Jernbanevognen, der saa fører den ud i Landet. Man undres over hvor al den Mængde Fisk gaar hen. Det, de danske Motorskibe henter ind fra Nordsøen, er kun som en Draabe i Havet. Fra Island kommer Dampere, der er lastet med 2—300,000 Pd. Fisk. Klipfisk, der udlosses i Grimsby, og desuden de Hundrede af Damptravlere, der kommer med deres Last. Naar Fiskeskibene er udlosset, maa de gaa ud gennem Dokporten og om i en anden Dok for at indtage Proviant. De maa ud ved Højvande. Dog kan Skibene ogsaa blive hvad man kalder pumpet ud i Humber. En af de mægtige Fiskehaller, der ligger langs Kajen, var nybygget og lige taget i Brug. Under Krigen var denne blevet sprængt i Luften af en Zeppelinbombe. Grimsby bærer Præg af ikke alene at være en Fiskerby, men ogsaa en Arbejderby. Men ogsaa der syntes Arbejdsløsheden at være stor. Inde paa Gaderne i Byen stod arbejdsløse i Flokke, ligesom man saa ikke faa Invalidider. Ud til Hovedgaderne, hvor Sporvognene gaar, ligger de smukke Villaer med deres smaa Haver foran. Dette tager sig smukt og stilfuldt ud. Under Krigen blev det paabudt, at Værtshusene skulde lukke og aabne 3 Gange om Dagen. Om Søndagen maa der ikke spilles i Værtshusene. Folkelivet ser man særlig i Grimsby Park, der om Sommeren besøges af en Mængde Mennesker. Denne Park er ret storlaaet. Et Sted saas Navnet Grimsby plantet i Bogstaver. Paa en stor Cementsokkel stod opstillet en "Tank" fra Krigen med en Kanon foran. Det dannede ligesom et Monument. Den Fisker, der opfandt Fisketravlet, stod ogsaa derinde. Hans Buste var omviklet af en Travl. Gaar man udenfor Grimsby, ser man her udelukkende uopdyrkede Fenner, hvor Heste, Faar og Kreaturer gaar og græsser. Det er særlige kraftige Heste man ser. Man kan staa i Grimsby og se Hull, og man kan tage en Tur dertil op ad Humber. Foretrækker

man Toget, maa man med Færgen over Humberfloden. Paa den anden Side stiger man da ind i Toget og kører til Hull. Et ganske imponerende Folkeliv ser man ude ved Badestedet "Cleethorpes," der ligger ud til Humber. I Sommerens Maaneder udfolder der her sig et Badeliv, der søger sin Lige. Rejsende saa omtrent fra hele Øriget stævner hertil. I Humberflodens grønne Vande bolttrer de sig, medens Kranerne inde i Fiskerihavnen holder et infernalsk Spektakkel. Et ret morsomt Intermesso forefaldt her ved dette Badested i de Dage vi opholdt os i Grimsby. Ude ved "Cleethorpes" var fire unge Damer gaaet ud i Humberns svale Vande. Det skete nu, at nogle Landstrygere i det samme kom forbi, og de snappede Damernes Tøj, der laa inde paa Stranden. Resultatet blev, at de fire Skønheder maatte ind til Grimsby i Evakostume. Der blev stor Halløj, og de blev attrapperet af Politiet. Grunden var den, at de var

"uanstændigt paaklædt," hvilket jo kunde siges, da de end ikke havde et Figenblad til at skjule deres Nøgenhed. Men alligevel maa det haabes, at de fire Skønheder snart slap ud af Retfærdighedens Hænder. Jeg traf engelske Fiskere herovre under Arbejde med at gøre Fisk rent, og blandt dem danske Fiskere, der var i engelsk Tjeneste. Flere af de store engelske Fiskeriselskaber, der med Travlflaader fisker fra Grimsby, har nemlig begyndt at drive Nordsøfiskeriet efter dansk Mønster, nemlig at fiske med Snurrevod istedetfor med Travl. Men de engelske Fiskere kender ikke Brugen af Snurrevod og derfor er der hyret danske Fiskere som Læremestere. De fik i Hyre 1 Pund om Dagen og desuden 10 Procent Netto af Fangsten. Men i den store Fiskeriby Grimsby kunde vi ikke blive. Sømænd og Fiskere har ingen blivende Sted. Havet lokker, og —

Der er et Fuldskip — til fjærne Lande,
 det glider stolt paa de store Vande.
 Sejl bort — men vil I et Eden søge,
 da stævn igen mod de danske Bøge.

Dansk Fiskekutter i Nordsøen

Men vort Skib var nu ikke et Fuldskip, men derimod et dansk Motorfiskerskib, og fra denne lille Skude vinkede vi en sen Aften Farvel til Grimsby, den store Havnestad paa Storbritanniens Østkyst. Som en Svane gled den ned gennem Humber for at staa ud i Nordsøen. I Flodmundingen lyste Shoren Fyrtaarn. Et Par Fæstninger ved Bredden tog sig ud i Natten som truende Giganter. Tværs over Nordsøen stod vi mod Esbjerg, Danmarks Chicago. I Esbjerg Havn blev vi udspytet som rejsende fra Vesten, medens Emigranttoget fra Fredericia løb ind. Fra dette gik en Strøm af rejsende til Englandsdampere, der laa her. Med denne gik de mod Vest til Southampton for at gaa om Bord i White Star Liniens Damper "Homerich," for med denne at gaa over Atlanten til U. S. A. Jeg saa Englandsdamperen gik ud fra Esbjerg. Kulrøgen stod som en sort Hale efter den. Jeg saa et Glimt af Folkevandringen fra Øst til Vest. Og ovre paa den anden Side laa den store Havneby Grimsby ligesom nær ved de danske Strande. Ligesom et Midtpunkt, en Milepæl for norske, svenske, hollandske og danske Nordsøfiskere.

En Juleerindring

Af ANDR. TH. GRØNBORG

DET er mærkværdigt, at han staa næsten mere levende for mig nu end dengang for snart halvtredsindstyve Aar siden. Men saaledes gaar det vel tidt med Minder fra Barndomstiden. De kan ligge saa dybt begravet under den lange Livskamps skiftende, men til enhver Tid nærværende Ting. Og saa, naar Kampen er ved at stilne af, fordi den enten er ført til Maalet eller mer eller mindre maa opgives, træder Tingene fra den Verden, som var saa morgenfrisk og levende for En, før Kampen begyndte, atter frem med Liv og Styrke og med de samme

Farver, som dengang straaede Barneøjjet og Barnesindet imøde. De rykker med et saa nær, og giver man sig Ro til at dvæle i dem, er det, som alt det mellemliggende skrumpet ind til saa lidt.

Saaledes følger jeg det ogsaa nu overfor den Barndomserindring, jeg her vil berette om.

Der var en Dreng, som hed Martinus, men vi kaldte ham kun Tinus til dagligdags, og jeg vidste heller ikke andet, end at det var hans rigtige Navn.

Jeg syntes, det var saa smukt, det ligesom skinnede — og gør det endnu — med Sølvets og det blanke Messings fine Glans. Og saaledes synes jeg ogsaa, at Drengen selv var, altsaa ren og lys og dejlig rød og hvid i Ansigtet. Der var absolut ikke noget andet Navn, der kunde passe til ham, end netop Tinus.

Vi var nøjagtig lige gamle, født paa samme Dag, og deri følte jeg, at der var ligesom noget højtideligt, der pegede hen paa, at vi hørte sammen. Og vore Forældre var Naaboer, saa vi havde god Lejlighed til at mødes

flere Gange hver Dag. Tinus var filmed saa blid, mens jeg nærmest var en stridig Krabat. Han gav altid efter. Og jeg fandt, at det var saare naturligt og kunde slet ikke være anderledes. Men det bidrog nok sit til, at jeg holdt saa meget af ham.

Ved hans Hjem var der nogle høje Træer, og i vor Have var der kun de Træer, som min Fader havde plantet. Jeg misundte dem derovre de store Træer, og jeg forstod, at det vilde være mange Aar, inden vore Træer naaede deres Højde. Men jeg følte vist ogsaa lidt mere Respekt for hans Hjem, og for ham, netop for disse Træers Skyld. Saa meget mere, som det kneb for mig med at komme saa højt op i Toppen af dem, som Tinus

som nu stod lige foran os og var os ganske nær.

“I denne søde Juletid
tør man sig ret fornøje
og bruge al sin Kunst og Flid.”

Dette nynnede vi saa barneglade. Længere kom vi ikke i Salmen, vi havde ikke Brug for mere. Det var netop som talt ud af vort Hjerte og lige efter vort Behov, at man rigtig turde fornøje sig i den søde Juletid. Ja, at man maatte bruge al sin Kunst og Flidertil. Man behøvede ikke at være bange, der var slet ikke noget galt i det.

De allersidste Dage ind mod Juleaften var

Saa var det, at det uventede skete og mægtigt, med et Slag, forandrede alt for mig.

Lidt hen paa Eftermiddagen Juledag, netop som det Klokkeslet nærmede sig, da Julens alvorligste Højtidelighed skulde være overstaaet, og vi kunde faa Lov til at slippe løs, kom min større Bror ind og fortalte, at Tinus var meget syg, og at Doktoren var der. Og da jeg ved Aftenstid vildé gaa over og sige Glædelig Jul! til ham, fik jeg at vide, at Sygdommen vistnok var smitsom, og at jeg maatte blive derfra.

Der blev saa ikke noget af at holde Jul sammen og virkeliggøre alle de Planer, som vi havde lagt med hinanden. Vi skulde den Aften blandt andet have forberedt en Del

En Gade i Køge

kunde komme. Han var nemlig spinkel og let og snild, mens jeg vel nærmest var klodset og paa Grund af min større Vægt ikke turde vove mig saa højt op i de tynde Grene, hvor han frejdigt gyngede, som en stor Fugl.

Det var saa dengang, vi gik i vort niende Aar. Jeg var som sagt en stor Tamp af min Alder, og jeg syntes, at jeg ved siden af den med mig jævnaldrende Tinus var en svær Karl. Julen nærmede sig, og vi var allerede midt inde i den stærke Forventning og Spænding, som de travle Forberedelser overalt omkring os fremkaldte i Sindet. Vi levede jo selv saa stærkt med i dem. Vi havde drøftet med hinanden og fortalt for hinanden, hvordan vi baade hver for sig og sammen skulde faa det mest mulige ud af den store Julefest,

vi saa stærkt optaget af Forberedelserne, at vi ikke saa det mindste til hinanden. Det var ogsaa, ligesom det ikke hørte sig til midt i denne glade Travlheden. Vi skulde spare sammen og have saa meget mere tilgode af Festens Fællesglæder, naar vi mødtes første Gang om Julen. Og før Juledag henimod Mørkningen kunde dette ikke ske. Juleaften og hele Juledag holdt alle sig hjemme, hvor Stuerne var fyldt af en højtidsfuld Stilhed, en Stilhed, som var mættet med Duft af Julemad og Kongerøgelse, med Salmetoner og Julelysenes Skær, med al den Hygge, som i gamle Dage kunde fylde et dansk Hjem, selv det fattigste, i Juledagene, mens Sne og Frost udenfor øgede Lunheden og Trygheden inde hos Mor og Far og de store Søskende.

Kunster, som skulde udføres i hans og i mit Hjem næste Morgen tidlig, før nogen af de andre kom op, saaledes som Skik var i de Tider, og hvorved vi, saa godt vi efter vor Alder formaaede, søgte at efterligne de Voxnes Alfærd. Men endnu meget sværere blev det for mig, da vi Anden Juledag, Skt. Stefansdag, modtog det Budskab, at nu var Tinus død. Han var død lige i Dagningen.

Døden! Jeg havde set en slagtet Gris og en død Høne, men et Menneske! Ja, jeg vidste jo nok, at Mennesker ogsaa kunde dø, men det var første Gang, at det virkelig var hændt indenfor min lille Verden. Og saa var det Tinus! Ham, der var saa smuk og saa god, og som var min bedste for ikke at sige eneste Ven blandt Drengene.

Og det skulde hænde om Julen! Allerbedst som denne kære og store Fest lige var godt begyndt, og jeg først stod og skulde til at gaa over til ham, for at vi kunde opleve Festens Glæder tilsammen. Nej det var for meget for mig otte, ni Aars Pog paa en Gang!

Livets Alvor rejste sig med et lige foran mig. Og for første Gang stod det gysende klart for mig, at der var mørke og onde Magter til, som ikke engang Far og Mor, eller Tinus' Far og Mor kunde holde ude. Og det var for mig, som om Julen ganske mistede sin Glans, og alle dens Engle sørgmodigt trak sig tilbage fra mig og fra det Omraade, jeg færdedes paa. Var de maaske heller ikke stær-

og dette vilde de andre forhindre.

Jeg stod lidt, betaget, og saa syntes jeg, at Tinus rørte sig og trak Vejret. Og jeg sagde det til de andre.

"Nej, nej!" svarede de. "Han drager ikke Aande mere her paa Jorden."

"Men oppe i Himlen?" surgte jeg hastigt.

"Ja, hos Vorherre, der har lille Tinus det godt nu!" trøstede min Mor.

"Saa er det vel derfor, at der ingen Engler er her mere nu i Jul?"

"Hvorfor siger Du det, min Dreng?"

"Jo, for saa er de vel rejst op til Vorherre med Tinus. Og bliver deroppe hos ham!"

"Ja, det er de nok," samtykkede Mor.

"Og saa kan Tinus' Far og Mor ogsaa høre det. Ikke ogsaa?"

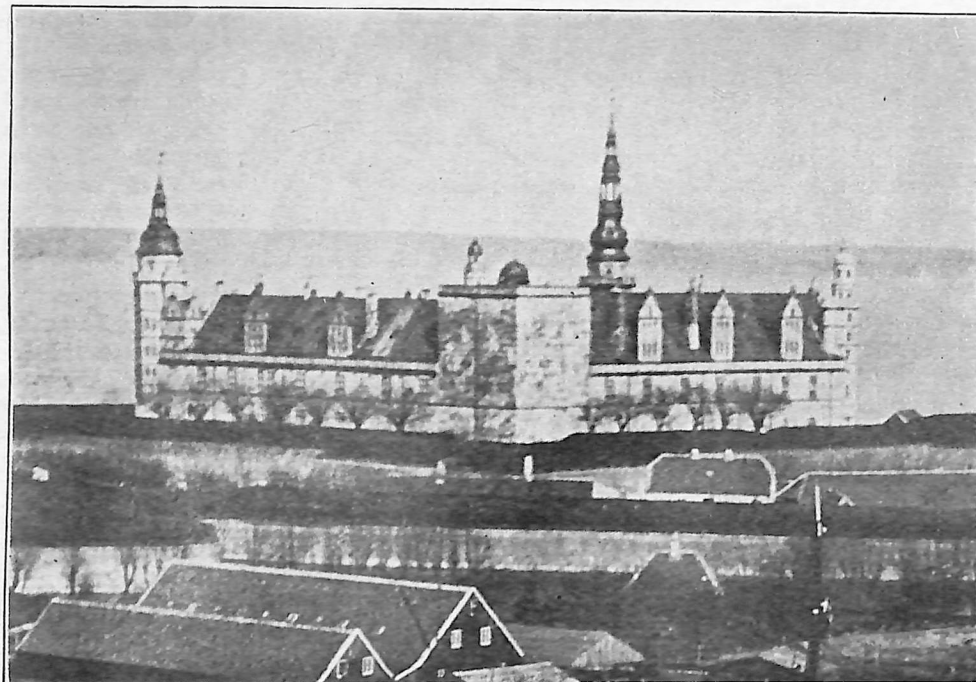
"Jo, lad os haabe det, og ønske det."

Jeg husker, at Mor saa' saa venligt hen til dem, da hun sagde dette. Og nu syntes jeg slet ikke, at Tinus var saa langt borte mere. Det var, ligesom Himlen var kommen meget nærmere til Jorden, og der samtidig var kommen en ny og renere Højtidsglans over Julen.

Den holdt sig de følgende Dage. Julen blev for mig løftet et Stykke nærmere op til Himlen.

Og nu er det, at Mindet herom bliver saa stærkt og levende hos mig, trods de mange

Kronborg set fra Nordvest

ke nok, og mange nok, til at holde de mørke Magter Stangen? Eller havde de ikke god Vilje nok dertil?

Der blev meget uroligt i mine Tankers Verden, hvor alting hidtil havde ligget saa sikkert i dets faste Leje.

Da Tinus var bleven lagt i Kiste, fik jeg Lov til lige at komme over og se ham. Det er det Øjeblik, der staar saa levende for mig nu, som om det var i Dag, jeg havde staaet ved hans Baare og set hans kære Ansigt stivnet i Dødens Kulde.

Jeg husker ogsaa, at jeg vilde have rørt ved ham, men det fik jeg ikke Lov til. Jeg forstod det dengang, som om saa kunde Døden ogsaa med det samme faa fat paa mig,

"Men de kommer da vel nok igen, Mor?"

"Ja, det gør de sikkert!"

"Men de maa ogsaa nok blive oppe hos Tinus lidt først. For der er vel ogsaa nok Jul deroppe i Himlen!"

"Det kan Du tro, der er, meget bedre end her!"

"Men saa kommer de nok hened igen bag- efter. Og saa siger de nok: Glædelig Jul! til mig fra Tinus. Tror Du ikke, Mor?"

"Jo, det gør de sikkert, min Dreng. Blot vi saa kan høre det. For de snakker jo ikke saadan højt."

"Saa skal vi være stille, Mor, og lytte godt efter. Saa kan vi da nok høre dem."

"Ja, ja!"

Aars Afstand, og bringer med sig stærk og inderlig den samme barnlige Stemning og Følelse. Og jeg har en Fornemmelse af, at ligesom jeg ikke har glemt Tinus, saaledes mindes han ogsaa mig og tænker paa mig den Dag i Dag. Minderne fra min Barndoms Jul hjælper fremdeles godt til at gøre mig til Barn igen, hver Gang det paany bliver Jul. Og i dem bliver jeg stille og lydhør.

Men blandt de mange Juleminder fra Barndomstiden er der snart ingen, der taler mere indtrængende til mig nu end det alvorfulde Minde om Tinus, der saa brat blev taget bort i det Øjeblik, Døren lige havde aabnet sig for mig otte, ni Aars Dreng ind til alle Julens Herligheder.

Haardt imod haardt.

Fortalt af H. TROLLE-STEENSTRUP

I Foraaret 1913 var jeg strandet i Butte, Montana. Jeg luntede om et Par Ugers Tid i tvungen Lediggang og saa med Forfærdelse, at min kontante Beholdning svandt ind med hver Dag. Arbejde var ikke at opdrive, og at forblive i Byen vilde, selv med Opbydelse af den strengeste Sparsommelighed, føre til en total Bankerot. Naar jeg betragtede de andre arbejdsløse Mænd trampe rundt paa Gaderne, fyldtes jeg af uhyggelige Anelser om kommende Sult og Savn. Hvad skulde jeg gøre?

En Morgen vaagnede jeg med en lys Ide.

"Tag ud paa Landet, gamle Dreng," sagde jeg til mig selv. "Der faar En idetmindste Brødet."

Jeg raadførte mig med min Pung. Den sukkede om Lavvande, men der var dog nok tilbage til en Jernbanetur paa nogle hundrede miles. At snyde mig til en fri Køretur har aldrig tiltalt mig; selv naar jeg var lige ved at skrabe Bunden, har jeg foretrukket at betale min Rejse. Tilskyndet af den Beslutning drev jeg ned til Stationen for at raadføre mig med Køreplanen. Uden noget bestemt Maal udover at komme saa nær Stillehavskysten som mulig henvendte jeg mig til Billetsælgeren som følger:

"Giv mig for fem Dollars mileage paa et vestgaaende Tog."

Han skævede mistænksomt til mig, idet han rakte mig en Billet stemplet til en mig ukendt by paa Grænsen af Idaho, men han havde Takt nok til ikke at plage mig med nærgaaende Spørgsmaal.

Jeg havde fattet den fornuftige Plan at inddele Resterne af min Formue i seks Rationer Jernbanebilletter og Mad; det var baade den billigste og letteste Maade at komme fremover paa. Jeg rejste altid om Natten for at spare Logis, og Dagene benyttede jeg til at søge om Arbejde. Uheldet grinte til mig ved hver Endestation; ikke Skygge af Arbejde at opdrive. Efter seks Nætters Bumlefart havde jeg løbet mit Tøjr ud og blev sat af paa en Station E—, et eller andet Steds i Idaho og tilvisse det mest gudsforsladede Sted mine syndige Fødder nogensinde har betraadt.

Jeg slentrede ud paa Perronen for at spejde efter et Livstegn, men fandt intet. Alt jeg saa var Navnet E—, som jeg lige kunde skimte under en søvnlug Lanterne. Saa gik jeg gennem den tomme Ventosal ud paa de uddøde Gader. Der var ingen Aviser i E—, saa jeg var afskaaret fra at søge Arbejde ad den Vej og maatte være min egen Udraaber. Den første Mand jeg antastede gav mig ikke synderligt Haab. Han sagde, at der sjælden var ledige Pladser der i Byen, da saadanne som Regel gik i Arv fra Fader til Søn, og fremmede kunde man nu slet ikke dølge. Desuden mumlede han noget om daarlige Tider og raadede mig til at søge ud paa Landet, hvor jeg havde størst Udsigt til at gøre mig gældende.

Og da den næste Person, jeg raadsløg, tilraadede mig det samme, gav jeg mig til at trave ud ad den støvede Landevej. Solen

var nu staaet op, og Vejen begyndte at befolkes med Bønder, der kørte deres Produkter til Markedet i E—. Jeg antastede den første Bonde jeg mødte. Der var ikke meget Arbejde der paa Egnen, men jeg kunde jo prøve hos Mike Donnelly, sagde han. Donnelly var den eneste han vidste om, men han vilde ikke raade mig til at arbejde for, om jeg kunde finde nogen anden.

"Hvorfor ikke det?" spurgte jeg. "Betalder han ikke en anstændig Løn?"

Farmeren trak paa Skulderen. "Vel," sagde han omsider, "det maa De selv finde ud. Er jeg maaske Deres Skytsengel?"

Lidt efter mødte jeg en anden Farmer. Jeg spurgte ham om han kendte Mike Donnelly.

Han standsede Hesten og kiggede nysgerrigt paa mig. "Vist kender jeg til ham," sagde han, "skønt jeg ikke ser ham ofte." Kunde han sige mig om Mike trængte til en Arbejder? Farmeren trak Øjenbrynene op. "Vel," sagde han, "jeg antager, at Mike altid vil have nogen til at arbejde for sig." Det lød lovende; og saa bad jeg ham vise mig den korteste Vej til Gaarden. Han pegede med Pisken og sagde: "Følg Vejen, til De kommer til et Stenhegn paa højre Haand. Skraa saa over Marken, saa vil De komme til 'The Poplars,' som Mike har døbt sin Farm." Han slog et Smæld med Pisken, og Vognen knirkede afsted paa den sandede Vej. Men inden han var ude af Hørevidde, vendte han sig om og raabte: "Han er ikke en Mand, De skal yppe Klammeri med. Husk paa det."

Jeg satte det lange Ben foran og naaede Hegnet i Løbet af tyve Minutter. Saa krydsede jeg over Marken og fandt "The Poplars," der laa gemt mellem nøgne Banker, saa den ikke var synlig fra Vejen.

Donnelly var netop i Færd med at hejse Vand fra Brønden, da jeg nærmede mig. Han gjorde ikke noget gunstigt Indtryk paa mig.

Et vældigt, hæsligt Hoved paa en Tyrenakke og et Par enorme Skuldre; Armene haarede som en Abes med en Bundt knudrede Muskler; dertil et strittende ildrødt Haar. Øjnene var smaa med rødlige Stænk og halvt skjult under de buskede Varulvebryn. I deres blodskudte Dyb lurede et Glimt af snu Ondskab. Jeg fremførte mit Ærinde, og han skævede til mig med et lurende Blik. "Kan De tage ordentlig fat?" sagde han med en tvær Snærren.

Jeg følte mig ikke synderlig oplagt til at arbejde for den Mand, men da jeg ikke havde en Cent i Lommen, var der intet Valg, og jeg forsøgte derfor at tage Tingene fra den lyse Side. Jeg sagde, at jeg ansaa mig i Stand til et og andet, men hvad haardt Arbejde angik, da vilde jeg nok vide, hvad han tænkte paa at betale mig. "Jeg kan give en Landarbejder \$35 og Opholdet, hvis han er det værd," sagde han.

Det gik jeg ind paa, og saa sagde han, at jeg kunde tage fat med det samme. Imedens var hans Kone kommen til; en mager midaldrende Kvinde med et stjaalent Blink i de vandede Øjne. Hun anviste mig mit Værelse, i et lille Rum i et Skur lige bagved Brønden, kun forsynet med det nødtørftigste Bohave.

Det var den første Maj, jeg begyndte at arbejde hos Donnelly, og jeg holdt paa hele Maaneden uden en eneste Gang at gaa ned til E—. Paa Maanedagen anmodede jeg ham om min Løn. Han var øjensynlig i daarligt Lune, for han saa paa mig med et gnævnt Udtryk og mumlede: "Løn! Selvfølgelig kan De faa nogen Penge, hvis De ønsker det. Men hør nu, unge Fyr, tror De ikke det vilde være bedre, om De lod Deres Tilgodehavende staa hos mig, til Deres Tid er omme? Unge Mænd plejer at gaa ned til Byen og øde al deres Fortjeneste, og det er noget jeg ikke synes om. Jeg ved, hvad jeg taler om, for jeg havde en ung Fyr, ligesom Dem, og han plejede at gaa ned til E— hver Lønningsdag og spille hver Cent paa Spil og Drik, saa jeg maatte købe ham en Jernbanebillet, da han var færdig her. Og det vil jeg ikke have en Gentagelse af, forstaar De!"

Jeg havde aldrig hørt Donnelly sige saa meget i en Mundfuld. Ellers var han en faamælt Mand, men nu havde jeg Besvær med at faa et Ord indskudt om, at jeg hverken tænkte paa at spille eller drikke. Alt hvad jeg behøvede var nogle Dollars nu og da for at skaffe mig det nødvendige.

"Aah," sagde han, "jeg ser hvad De mener. De foretrækker at have Pengene sat i Banken. Men hvad det angaar, da kan De anse Deres Penge ligesaa sikre som i en Bank, og Renterne skal det heller ikke komme til at mangle paa. Er De saa tilfreds?"

Behøver jeg at sige, at jeg ikke var tilfreds? Men han talte med en saadan Myndighed og en saadan Overbevisning, at jeg havde svært ved at modsige ham. Ydermere var det, han sagde om at opsøge Lønningen, jo en ganske tiltalende Ide, for derved vilde jeg komme i Besiddelse af en pæn Skilling, naar min Tid var omme.

Efter den Samtale viste Donnelly sig mere tavs end tidligere, og jeg lagde Mærke til, at han sjælden lod en Lejlighed til at gøre Indtryk paa mig med sin vældige Styrke ubenyttet. Jeg kunde ikke lade være med at mistænke ham for at gøre det med det Øjemed at skræmme mig til godvillig Underkastelse.

Jeg husker særlig en Dag, da vi arbejdede i Marken, at han blev interesseret i en mægtig Kampesten, der var gledet ud fra dens Plads i Stenhegnet. Han pegede paa den med sit Hypejern og bad mig løfte den paa Plads igen.

“Det maa der to Mand til, Donnelly,” sagde jeg.

Han stod bøjet over Hypejernet og smilte — et snærende onskabsfuldt Smil.

“Sikken noget Sludder, Mand,” gryntede han: “Se her, hvor let det gaar.” Han gik hen til Hegnet, sled Stenen løs med et vældigt Ryk, løftede den op i Luften og anbragte den ovenpaa Gærdet. Saa tørrede han Sveden af sin Pande, vendte sig imod mig og snærrede: “Jeg har set en og anden Haneekylling i min Tid, som ikke kunde gøre en voxen Mands Arbejde, men som dog forlangte hans Løn!”

En anden Dag saa jeg ham sidde ude i Gaarden og pudse sin Riffel. Mens jeg bar Vand fra Brønden til Køkkenet, strøg jeg tæt forbi ham og bemærkede, at han holdt stjaalent Udkig med mig. Med et rejste han sig, stak Langfingeren i Bøsseløbet og holdt Riflen ud i stiv Arm. Jeg ansaa dette for et ubedrageligt Tegn paa hans enorme Styrke, men var klog nok til ikke at vise min Forbavselse. Uden nogen som helst Udfordring fra min Side begyndte han at mumle med et skulende Sideblik til mig: “Det er farligt for en Haneekylling at komme i Lag med en fuldvoxen Mand. Jeg kunde nævne et og andet Exempel herpaa, men lad det være nok at sige, at en af Haneekyllingerne var en ‘square-head’ som De selv. Han havde andre Meninger om visse Ting end jeg, og han tog sig den Frihed at lade mig dem vide. Vi røg sammen, og hvem tror De fik Overhaand?”

Jeg hørte paa ham med Væmmelse, for jeg var nu klar over, at han vilde yppe Klammeri. Hans Kalden mig Haneekylling og square-head fik Blodet til at syde i mig. Jeg var fem Fod og elleve Tommer høj, vejede 175 lbs. og havde saa vel udviklede Muskler og saa lynsnare Bevægelser, at jeg kunde tage det op med de fleste professionelle Slagsbrødre uden at komme tilkort. Derfor mønstrede jeg al den Selvtillid min pengeløse Tilstand tillod, gjorde Front mod ham og busede ud:

“Hør nu her, Donnelly. Det er muligt, at De kan løfte en større Vægt end jeg, men lad mig sige Dem, at stærkere Mænd end De har fortrudt at have kaldet mig Haneekylling og square-head. At jeg ikke praler af min Færdighed, skulde ikke faa Dem til at tro, at jeg ikke kan holde Dem Stangen, hvis det gaar løs for Alvor. Hvis man gaar mig for nær, bliver jeg farlig, og da kan selv en Mand som Dem finde det uheldigt, at De kun har Deres Kone til at hjælpe Dem.”

Hertil svarede han ikke et Muk, men sad og smilede ondt.

Nogle Dage efter de to Sammenstød, bad hans Kone mig om at grave et Blomsterbed i Haven. Jeg indvilligede uden Bemærkning, skønt det var mig paafaldende at anlægge et Blomsterbed paa den Aarstid, for det var i Slutningen af Juli. Donnelly var ude paa Marken, og hans Kone malkede Køerne, da

jeg begyndte. Som jeg stod der og vendte Jorden, stødte Spaden med et mod noget haardt, som jeg først antog for en Sten, men som ved nærmere Eftersyn viste sig at være en menneskelig Hjerneskal. Jeg kunde ikke tilbageholde en Gysen ved Tanken paa hvem der mon havde været lagt i Jorden der.

Samme Nat, da jeg havde trukket mig tilbage i mit Skur og laa vaagen uden at kunde holde mine Tanker fra det uhyggelige Fund, fo'r jeg op ved at høre Posten knirke og nogen pusle udenfor. Det var Maaneskin, og ved at kigge forsigtigt ud, fik jeg Øje paa Skyggen af Donnelly. Hans Kone maa have været tæt ved, for jeg kunde høre dem tale sammen i en Hvisken. Pludselig naaede disse Ord mine Øren: “Gravet Skelettet op...”

Et Øjeblik efter forsvandt de, og jeg kunde høre, at de gik til Ro. Jeg holdt mig vaagen en Timestid, men da intet andet hændte, blundede jeg ind og faldt hurtig i en dyb Søvn. Men fra den Stund besluttede jeg at være paa min Post, for nu tvivlede jeg ikke længer om at Donnelly havde ondt isinde.

Vi kom ind i August, og med den Majshøsten. Saa saare jeg havde et Øjeblik for mig selv — og det var sjældent, for Donnelly og hans radmagre Kvind hersede rundt med mig den hele Dag — smed jeg mig paa Ryggen i Marken og laa der og stirrede paa Himmelen med dens hvide, uldne Skyer. Det var i saadanne Stunder jeg især følte Ledet ved Opholdet paa The Poplars. Rejselysten havde faaet Tag i mig, og jeg følte, at jeg maatte afsted, ligemeget hvorhen, blot jeg kom ud til Havet, som jeg ikke havde set saa længe, og som jeg længtes efter Dag og Nat. En Dag, som jeg laa saadan, besluttede jeg, at nu skulde det være Slut.

Jeg sprang op og gik tilbage til Huset. Mrs. Donnelly var netop ifærd med at rette an i Køkkenet. Middagen bestod den Dag af Majspandekager, og Duften og Smagen af disse vil for stedse være knyttet til Mindet om denne min sidste Dag paa The Poplars.

Jeg var lige begyndt at spise, da jeg ved at se op fik Øje paa Donnelly, hvis mægtige Skrog fyldte hele Døraabningen. Jeg gik lige løs paa Sagen.

“Vel, Mr. Donnelly,” sagde jeg skødesløst, “det er vel nu paa Tiden, at jeg kommer afsted.”

Han rømmede sig støjende.

“Afsted — hm! Hvad var det De sagde? Vil De rejse?”

Jeg var forberedt paa, at han vilde gøre sig utilbens og tog ham derfor baade roligt og fast.

“Ja, jeg har bestemt mig til at rejse og beder Dem opgøre vort Regnskab. Saa vidt jeg kan skønne har jeg tre og en halv Maanedes Løn tilgode.”

Den kæmpestore Mand kom ind i Køkkenet og lukkede Døren efter sig. “De faar ikke en Cent, før Sæsonen er Slut,” brummede han.

Uden at afbryde Maaltidet saa jeg ham lige ind i Øjnene og forklarede ham, at jeg ikke havde forhyret mig for nogen Sæson, men kun søgt Arbejde paa ubestemt Tid.

“Det rager mig ikke et Lod,” svarede han. “Hvis De vil have Penge, maa De vente til Sæsonen er forbi. Tror De ikke Pengene er sikre?”

“Maaske,” sagde jeg, “men jeg vilde anse dem for sikrere i min Lomme.”

Donnelly begyndte at skridte op og ned ad Gulvet. Pludselig standsede han, rystede sin knyttede Næve foran mig og raabte: “Ikke en

Cent faar De, undtagen De gaar ind paa mine Betingelser. Og saa er den ikke længere.”

“Vel,” svarede jeg uanfægtet. “Saa bliver jeg, til jeg faar mine Penge. Men jeg rører ikke en Haand mere.”

Manden var øjensynlig indædt rasende, men han mælede ikke et Ord. Fnysende af indeklemt Hidsighed greb han to svære Ege-træsstole, skurede dem henad Gulvet og sendte mig af og til et truende Blik fra sine Vridborøjne. Jeg var klar over, at han havde morderiske Tanker, men trods Faren forblev jeg siddende og gav mig uanfægtet til at spise videre af Pandekagerne, som om jeg kun havde Tanke paa at spise mig forsvarlig mæt.

Omsider holdt han op med den ulidelige Skuren, løftede en Stol i Vejret og holdt den truende over mit Hoved.

“Ud med Dem, Haneekylling!” brølede han. “Herut, eller jeg borger ikke for hvad der sker.”

De Pandekager smagte minsandten fortræffeligt. Jeg havde allerede sat en halv Snes tillivs og følte at jeg kunde blive ved med at spise. Maaske beroligede Spisningen mine Nerver, som Tobak kan gøre under lignende Forhold, men hvordan det nu var eller ikke var, saa var jeg paa det rene med, at det maatte gaa paa Livet løst i samme Øjeblik jeg rejste mig. Derfor blev jeg rolig siddende og stak den ene Pandekage efter den anden til mig, alt imens jeg mellem hver Mundfuld gentog, at jeg vilde have hver Cent, jeg havde fortjent.

Hans Kone stod ved Siden af Bordet og iagttog mig med en Blanding af Forbavselse og Utaalmodighed.

“Se nu at blive færdig og pil af,” sagde hun.

Jeg greb en ny Pandekage og forsikrede, at jeg ikke havde i Sinde at pille af, før jeg fik mine Penge. Da Donnelly tilsidst saa, at han ikke kunde skræmme mig paa den Maa- de, satte han Stolen haardt i Gulvet og gik ud i Gaarden. I Døren vendte han sig halvt omkring, skottede til mig og brummede:

“Jeg giver Dem fem Minutter til at være ude af Huset. Er De med? Og træffer jeg Dem her, naar jeg kommer tilbage, saa sværger jeg Dem til, at De aldrig mere vil bede mig om Penge. De vil nemlig ikke faa Brug for dem mere.” Med de Ord smækkede han Døren i efter sig med saadant et Brag, at hele Huset rystede.

Han var næppe gaaet, førend hans Kone nærmede sig. Hun anslog en ganske anden Tone og talte til mig med en honningsød Stemme: “Det gør mig virkelig ondt for Dem,” sagde hun, “men De burde ikke have ophidset ham. Naar han er i det Hjørne, kan han gøre det hedt for Dem, og jeg forsikrer Dem, at det er haabløst at drøfte Sagen med ham. I Deres Sted vilde jeg se at slippe bort, for De har ikke den ringeste Udsigt til at klare Dem overfor ham.”

“Det er muligt,” sagde jeg, “men det kan ikke forandre min Beslutning. Hvis jeg gaar nu, ser jeg aldrig en Cent, for jeg har ikke Raad til at tage en Sagfører.”

“Stakkels unge Mand; De aner ikke hvor dette bærer hen,” sukkede hun.

Idet hun sagde det, kom Donnelly igen til Syne i Døraabningen. Ved at se mig siddende ved Pandekagerne, gik han sindigt hen til Trappen, der førte fra Køkkenet til Lofte-

kamrene. Da han var et Par Trin oppe, vendte han sig imod mig og snærrede:

“Naa, De er her endnu.”

Da vi lidt efter hørte ham rumstere oppe paa Loftet, kom hans Kone vimsende hen mod mig med Angsten malet i alle Træk.

“O, skynd Dem, for Guds Skyld skynd Dem,” hviskede hun. “Se at komme afsted inden han kommer ned. Her er er Deres Hat (hun pressede min Hue ned over mit Hoved), og her en Pakke Smørrebrød og en Femdollar-Seddel, som jeg har sammensparet til Dem. Med den kan De komme udenfor hans Rækkevidde, men kun hvis De skynder Dem.”

Jeg lagde min Hue paa Bordet og forsikrede atter den opskræmte Kvinde, at alle hendes Tilskyndelser var virkningsløse, da jeg ikke vilde gaa, førend jeg havde faaet mit Tilgodehavende, uanset hvor blodtørstig hendes Mand var. I det samme hørte jeg Trappen knirke under Donnellys Fodtrin. Jeg vendte mig og saa ham staa ved Trappens Fod med Bøsseløbet rettet lige imod mig.

“Afsted med Dem,” sagde han, “eller jeg skyder!”

Var jeg bange? Det er vanskeligt for mig at afgøre, om jeg var det eller ej, men hvis jeg var, saa lykkedes det mig i det mindste at skjule min Frygt under en rolig Maske. Jeg stoppede en Pandekage i Munden, gumlede af, saa ham i hans blodsprængte Øjne og svarede:

“Nej, De vil ikke, Mike; for De ved ligesaa godt som jeg, at det vilde bringe Dem i den elektriske Stol. Om mig kan De tænke hvad De holder for godt, men antager De mig virkelig for dum nok til ikke at have truffet visse Forholdsregler? Lad mig sige Dem, at da jeg var nede i E— i gaar Aftes, sagde jeg til

nogle Venner, at dersom jeg ikke kom gennem E— i Dag, saa var jeg endnu paa The Poplars. Og hvis de ikke finder mig her, vil man mistænke Dem for uærligt Spil. De kan grave min Grav saa dyb De vil, saa vil man man dog finde den og gøre Dem ansvarlig for Mord.”

Det gjorde Udslaget. Enten maa mine Ord have overbevist ham eller Frygten for Galgen kølnet hans Vildskab. Men lad nu det være som det vil, saa var Resultatet mærkbart. Han satte Geværet fra sig, kom hen imod mig og sagde i en kendelig roligere Tone:

“Godt, De skal have Deres Penge. Men da jeg ikke har dem her, maa vi køre ned til E—. Tag og spænd for.”

“Paa ingen Maade, Donnelly,” sagde jeg. “Hvor mange Gange skal jeg sige Dem, at min Betaling løber til i Dag og at jeg standse mit Arbejde ved Middagstid. Vil De køre, maa De være Deres egen Kusk.”

Han havde intet Valg, og var nu bleven ganske sagtmødig. Uden et Ord gik han ud i Gaarden og spændte for. Jeg kunde høre ham sværge og bande for sig selv, men tog ingen Notits deraf.

Da han var gaaet, kom hans Kone igen hen til mig. Hun havde nu kastet alle Masker og forekom mig at være fuldtud oprigtig.

“Det maa jeg sige, De er rigtignok en Svend,” sagde hun leende. “Langt den haardeste Hund af dem vi har haft her paa Farmen. De fleste af dem stak af, da han begyndte at skure med Stolene, og de faa, som blev efter den Trusel, lod alt i Stikken — Penge, Hat og Mad — og løb for deres Liv, da den Gamle gik op ad Trappen. Ikke en blev, til han kom ned med Bøssen, ikke en havde Ben nok i Næsen til det, undtagen De.

Og dog saa De saa fjoget ud, at vi regnede med, at De vilde liste Dem afsted, da de gravede Hjerneskalen op.”

Et Øjeblik efter var Donnelly og jeg paa Vej til E—. Han bad mig sidde paa Bukken, men jeg afslog, for jeg tiltroede ham ikke godt nok til at have ham bag mig. Vi naaede Byen uden at have talt et Ord sammen, og Donnelly kørte op foran Banken, hvor han kastede Tømmerne til mig og sprang af. En kort Stund efter var han tilbage med en Haandfuld Sedler.

“Her er Deres Løn,” sagde han og rakte mig en Bundt Sedler. “Tæl dem og se om det er rigtigt.” Jeg talte dem og fandt, at der ikke manglede en Dollar, men da jeg saa hvor det smertede ham at skulle betale, kunde jeg ikke lade være med at give ham et extra Hib.

“Det er all right, Mike, men siden De satte mine Penge i Banken, saa tilkommer der mig vel ogsaa Renter.”

Han maabede.

“Kapitalen,” vedblev jeg, “beløber sig til et hundrede og fem Dollars. Indsat i Rater af tredive Dollars pr. Maaned, vil der efter den gældende Rentefod være paaløbet 74 Cents i Renter. Giv mig de Skillinger, saa skal jeg gaa.”

Han dykkede i sine Lommer med en kvalt Ed. “Her,” hvædede han. “Det er alt jeg har tilbage.”

Jeg stak Renterne i Lommen og ude af Stand til at lade ham gaa uden endnu et Hug, bød jeg ham Farvel og tilføjede: “Jeg forstaar det var en bitter Pille at svælge, Mike, men den maatte jo tilsidst ned.”

Donnelly svarede ikke. Han greb Tømmerne, hvædede arrigt ad Hesten og forsvandt hen ad Vejen i en Støvsky.

Over Hav og Land

Af DAGMAR WIGGERS

FARVEL! FARVEL! Hundreder af hvide Lommetørklæder glimter i de mange Taarnes grønne Tatina, Dragespiret paa Børsen, Manden paa Frelserkirkens Taarn, Korset paa Vor Frue — Farvel! Farvel! Yderst paa Molen, hvor Lommetørklæderne nu flagrer i Sommerbrisen, staar en Kæmpeskikkelse i Sejlsportsdragt, Plantage-ejer Sofus Weber fra Svendborg, vinkende Farvel til Sønnen — Herregud, som et Fata Morgana ser jeg Svendborgsund, Troense, Bjørnemose, den lange Bro ved Hestehaven med Sofus Weber i sin hvide Sejlsportsdragt — trods Generationers Blanding af Race og Blod, saa udpræget Asiater af Type og Skikkelse — vores Allesammens store Skræk og hemmelige Beundring, alt hvad der rummedes i vore Ungpighjerner Fantasi om den store Verdens Eventyr og Laster samledes i

hans Person, saa vidt forskellig fra Borgerforeningens Komissler og stedlige Kontorister. Farvel, Ungdom og gammeldags Moral! De fleste af os giftede sig med Komisslerne og formerede Byens Indbyggerantal paa sædelig Vis, enkelte fløj ud af Reden og opdagede, at Verden ikke var saa særlig stor og Last og Eventyr nogenlunde ligelig fordelt — Sofus Weber blev i Hestehaven, anset og æret efterhaanden som Haar og Skæg graanedes. — Farvel! Farvel!

Vi har god Samvittighed, da vi naar Frihedsstøtten i Indsejlingen til New York, der er ikke mere Spiritus ombord, vi har virkelig formaaet at drikke det altsammen, en god Vilje formaar meget her i Verden, og da vi stadig forsikres om, at vi overalt i U. S. kan kan faa lige saa meget Spiritus vi ønsker, er det drukket uden Vemod eller Klage. Den

eneste jeg saa ombord, der var absolut “tør,” var en af de faa, virkelige Amerikanere, der eksisterer, ja altsaa ikke Klapperslangen, jeg ved der er Folk, der paastaar den er den virkelig indfødte Amerikaner, men derimod en kæmpestor Indianer med to lange Fletninger i sit kulsorte Haar — ellers i almindeligt Tøj. Han havde været til Baptist-Præstekonvent i Stockholm, var en dannet og kultiveret Mand efter europæisk Maalestok, gik stille omkring — sagde lidt, men syntes at tænke mere, var den første til at gaa fra Borde, glad ved paa-ny at være i sit Hjemland.

Koldt var det i København og koldt havde det været paa Turen, men New York tog “varmt” imod os, det kan nok være vi fik Sommertøjet frem og glædede os over Solen, der de sidste Aar har været en sjælden Gæst i Danmark. Og naturligvis fik vi straks for

meget baade af Varme og Sol, saadan er vi jo altid misfornøjede, men heldigvis bryder Vejrguderne sig ikke om vore Bemærkninger, saa efterhaanden lærer man at svede med Anstand og tie stille. New York bliver jo mere og mere en underjordisk By, denne Gang opnaaede jeg at være fire Dage i Byen uden egentlig at have været paa Overfladen, stadig tumlede jeg rundt i underjordiske Baner eller spaserede i underjordiske Gader med pragtfulde Butikker, Drugstores og Restaurationer, hvad skulde jeg egentlig gaa op i Solen og Varmen for — og gik jeg op, gik jeg tilgavns, op til 23de Etage, til Tagrestaurationen paa Hotel Pennsylvania, hvor der var herlig frisk Luft, vidunderlig Udsigt over Manhattan, god Mad og god Musik — langt nede i underlige smalle Striber rendte smaa Myrer omkring, Dukkesporvogne klemte og Legetøjsautomobiler susede forvirrede mellem hinanden. Lad dem det, jeg sidder godt hvor jeg sidder — over eller under Jorden — var mit Program i New York.

Sagde jeg der var varmt i New York — ak, jeg vidste ikke bedre, stakkels jeg, som lige var kommet "fra den anden Side," nej, da jeg naaede Chicago, fik jeg en Fornemmelse af hvad Varme vil sige, puh! Under Jorden kan man ikke bevæge sig i Chicago, og komme noget videre op over den kan man heller ikke, det er en underlig By — den synes at helde til den gammeldags Forestilling, at Jorden er lavet til at bevæge sig paa, og ud fra dette Synspunkt laver den flere og flere Parker, flere og flere mægtige Boulevarder — ja min sandten om den ikke fylder store Dele af Michigansøen op, for at faa mere Jord til flere Parker og flere Boulevarder, samtidig med at den forbyder Folk at bygge højere end nogle faa hundrede Fod — naa, hver By sin Fornøjelse for sine Penge, og da jeg først havde ligget til Afsvaling i et herligt Bad paa "Drake" Hotel, der i Parentes sagt er det skønneste og mest fuldendte By-Hotel, jeg endnu har set, havde faaet virkelig Is-The og for Resten samlet mig sammen til en nogenlunde normal Tilværelse, syntes jeg Chicago var en herlig By, som den laa foran mig i Solnedgangen over Michigansøen, mens Lysene tændtes i Millionvis langs Michigan Avenue og overalt saalangt Øjet kunde naa — jeg var fuld af Beundring over Wrigleybygningens skønne Illumination, naturligvis er Taarnet intet i Sammenligning med Woolworths i New York, men det er skønt og majestætisk, og den mere end pragtfulde Illumination afsluttes med en Sol paa Toppen, en Sol, der skifter i blaat rødt og hvidt. — "Kan der tænkes noget mere storslaaet," tænkte jeg, mens Mørket skred frem og Illuminationen kom til sin fulde Ret. — Tju — Bang! Et Vindstød! Saa, synes jeg ikke hele Bygningen ryster — en dump, rullende Torden, der stiger og stiger i Mørket med den styrtende Regn. — Jeg kan daarlige se Wrigleytaarnets Illumination, hvor er den pragtfulde By blevet af — min tidligste Erindrings usleste Tællepraase er rene Sole ved Siden af dette — og saa — et Hav af Lys, saa tindrende klart og straalende — et Hav af Ild over By og Sø — knitrende Lyn i Zig-Zag gennem sorte Skyer — Skratte-ra-ratch — flængende, ramlende Lyde, der synes at vælte Universet — ak, hvor var mine Tanker smaa, da jeg syntes Wrigleytaarnets Illumination var det mest storslaaede, der kunde tænkes — ak, hvor er vi Mennesker, i al vor Opfindsomhed, i al vor Magt — i alt det mæg-

Thors Hammer

tige vi formaar at lave og stille paa Benene, smaa og tarvelige — hvor maa ikke Vejrguderne, Naturkræfterne, le af os — hvad var det jeg hørte den Aften paa Drake Hotel — Universets Latter og Jubel. — Hu hej, lille Ven — vil Du have Illumination — vil Du vide hvad Lys er — Ha, ha!

California Limited, det bedste af Santa Fe-Liniens Toge, fører mig via Kansas City gennem Ørkenland til "Grand Canyon" — det er saa praktisk indrettet, at vi end ikke behøver at skifte Tog ved Williams, vore Pullmanvogne skifter, og vi Passagerere kan sove roligt, til vi om Morgenen holder lige ud for Hotel El Tovar i Grand Canyon, hvor Morgenfrokosten staar og venter os. Hele Turen har Priserne i Spisevognen været rimelige og Maden god, det er Harvey-Systemet der gennemføres paa San Fe Linien, hvad enten man rejser med de Toge, der paabyder sine Passagerer at spise paa bestemte Stoppesteder, eller man er med California Limited, der medfører Spisevogn hele Vejen — jeg tror man uden Overdrivelse kan sige, at U. S. har det mest fuldendte Jernbanesystem og bedst indrettede Ruter og Toge for sine Passagerer — for saa vidt man formaar at glemme sine europæiske Begreber om Sovevogne.

Meget har jeg rejst og mærkelige Ting har jeg set, men — Grand Canyon — hvordan skal jeg forstaa den — hvordan skal jeg kunne forklare den. Jeg ved, at Videnskaben og Forskningen fortæller om Coloradofloden, der med sin 2 Miles Fart i Timen, der dog ved Foraarsstid er meget stærkere, ved Hjælp af Regn og mange Bifloder gennem Aartusinder har undermineret dette mægtige Plateau, 217 Miles langt og 8—20 Miles bredt, gravet og

Et "Hopi House"

boret sig ned til en Dybde af over en Mile, at den stadig borer og underminerer, da den endnu er 2,400 Fod over Havfladen, og først naar Floden har naaet denne og derfor ikke længere er i Stand til at føre Jord og Klippestykker med sig, først da vil Grand Canyon være fuldt dannet og ikke mere skifte Form.

— Saavidt og ganske kort Videnskaben.

For mig ser det anderledes ud, jeg kører langs Kanten og ser ud over disse mystiske Formationer — paa Muldyrtryk klatrer jeg ad trange og stejle Stier ned i Dybet — stadig de samme forvirrede Klippeformationer — en mægtig Alligator strækker sit Klippegab ud over Afgrunden — fjerne Byer med Fæstningsmure omkring — enligt knejsende Borge med Spir og Taarne — og hvad er det — det er Jættehammeren som den fløj ud af Thors vældige Næve — Hammeren der havde den Evne at komme tilbage, men som dog engang huggede sig saa dybt ind i Tiderne, at den sad fast — her er den — her venter den, til Thor og Odin igen faar Magt til at rokke den løs — slynge den ud til nye Tider — ny Daad.

Jeg sidder i Solnedgangen paa Hotellets Veranda — det er som om uhyre Jetter har møret sig med at lege med Byggeklodser — Pyramiderne i Ægypten — Oldtidens store Mesterværk, er som Barnets Fingerbølsleg med Ler, mod dette vældige — igen synes Naturen at smile overbærende ad Menneskets Flid og Møje. I Solnedgangens lange Skygger og Klippernes tusindfarvede Nuancer, synes det hele som en fjern, levende Verden, befolket af Fortidens Fabeldyr og fjerne Tiders Folkeslag. Og det falder ganske ind i Stemningen, at en Flok Hopi-Indianere i fuld Udrustning kommer listende med springende, katteagtige Bevægelser, mens deres underlige Musik hidser dem mere og mere op, saa de tilsidst synes ganske sindssvage i deres Dans.

Men Stemningen sønderrives brat af Indianerhøvdinger, der paa nogenlunde godt Engelsk giver smaa Foredrag og ender hvert Foredrag med, at dersom vi vil give dem Penge, saa bedes vi om ikke at kaste dem ind paa dem, mens de danser, men pænt lægge dem paa Trommen, naar Dansen er forbi. Vi faar at vide, at Hopi betyder Fred, og naar de alligevel danser en vild Krigsdans, saa var det, naar de tvungne af krigerske Naboer, efter dygtigt Forsvar og Sejr, festede for Freden — ikke sandt, ikke engang Lloyd George kan forklare Krigen bedre — de har en Regndans, der skal bevæge Guderne til at give dem Regn i Foraarsstiden, og de har Takkedansen for den gode Høst. — "Vi, eneste og virkelige Amerikanere," siger Hopi-Høvdingeren, "havde vor Thanksgiving længe før Du — Amerikaneren af i Dag — kom til vort Land, der er kun den Forskel, at vi dansede fire Dage og Nætter i Træk." — Se det kan man da kalde Taknemlighed.

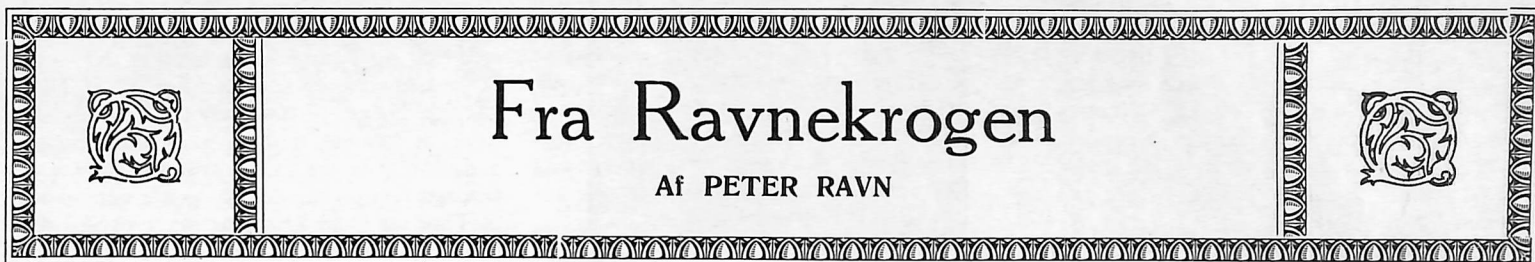
Der er et rigtigt Hopi-House, opbygget ganske som Indianerne virkelig i sin Tid levede i dem, — to, tre Stokværk eller flere, terrasseagtige over hinanden, med Stiger, der blev trukket op naar Beboerne var indendørs. Nu er Bygningen en Udstillingshal af Indianerarbejde, Smaarum hvor Kvinder spinder Uld paa Haanden og væver Tæpper, mens Smaabørn kravler rundt og tager mod Penge. Lidt længere borte ligger nogle virkelige Indianerboliger — runde Lerhytter med lave Døre og smaa Glugger til Vinduer. I et af dem staar Døren aaben, og jeg hører Børn lege og le. Jeg er Hvid og ifølge min Races

Overlegenhed, betænker jeg mig ikke paa at være næsvis og kigge ind ad Døren, saa jeg faar et Indtryk af Husets Indre. Det er delt i to Rum, hvoraf det ene synes at være Køkken, det andet Sove og Opholdsrum. En lille Pige leger for en ganske lille Baby, der ligger paa et Tæppe paa Jorden, det er den samme lille Pige, der før kravlede rundt henne i Hopi-Huset og indsamlede Penge. Da jeg stadig som et Særkende for min Race, misforstaar Situationen, og tager en Ti-Cent frem for at formilde hende, og maaske faa Lov til

at komme helt ind i Hytten, bliver hun rasende, som en Hvirvelvind snurrer hun rundt, færer hen og smækker Døren i med en Voldsomhed, der faar mig til at trække Næsen til mig i en Fart.

Naturligvis — hvor jeg skammer mig over at denne lille 4-aarige Indianerpige skal lære mig gode Manerer — Hopi-Huset, det er Forretningen, ikke sandt, der tager jeg Penge, min Moder arbejder for dem, men her, her er mit Hjem, og her kommer kun mine Venner indenfor Døren. — Væk med Dig, Du dumme hvide Kvinde, der ingenting forstaar.

Jeg tager mod Revselsen, der er fuldt for-tjent, kaster et sidste Blik ud over den underfulde Verden, der hedder Grand Canyon, men i mine Øjne er som selve Naturens Mene — mene — — et Bud — et Varsel — Tag Dig iagt, lille Mennskeorm — glem ikke hvad og hvem Du er — glem ikke, at vi er over Dig — vi Mægtige, der tumler med Kloder og Bjerge, som Du med dit Legetøj af Jord og Ler. — Du sparkes til Tider, der var, til Slægter, der er. Du mener Dig Jordens Herre. — — Se Dig om, prøv at forstaa!

DA jeg traadte ind ad Døren til mit Hjem i Ravnekrogen, sad Mama og lille Peter hver i sit Hjørne og sagde ikke et Muk. — Naar jeg taler om lille Peter, saa er det kun af gammel Vane, for Knebelen er ellers godt op i Tyverne og gift og hjemfaren. Men jeg kunde mærke, idet han sad der saa stille og højtidelig sammen med sin Mor, at der maatte være noget i Luften. Jeg havde været borte et Par Dage oppe i Junction, og nu havde de sikkert noget meget vigtigt at fortælle mig, saasnart jeg kom hjem — det var derfor de ikke sagde noget. Saadan har de to altid været.

Men de narrer ikke en gammel Ravn. Jeg anede strax, hvad der var i Vinden.

“Naa!” busede jeg ud. “Er det saa en Dreng eller en Pige?”

Mama saa fornærmet paa mig, fordi jeg havde taget Ordet ud af deres tavse Munde, men Peter klemte med en underlig fin og vævrende Røst:

“Det er en Dræ-ing!”

“Naa — se, se. Og alting gik godt?”

Jo, sagde Mama, der var da ikke noget i Vejen. Men jeg kunde godt mærke, at hun var fornærmet, fordi jeg ikke blev overrasket. Og Peter var ogsaa lidt skuffet, kunde jeg mærke. Det er bedre, jeg følger dem, tænkte jeg.

“Nej, se. En Dreng — en stor rask Dreng! Nej, hvem skulde nu have tænkt sig det. Ja, — saa er Du jo nu Bedstemor, ikke sandt, Mama!”

“Ja, naturligvis, Peter — og Du er Bedstefar. Men skal Du dog ikke gratulere “Lille Peter”?”

“Selvfølgelig — selvfølgelig. Til Lykke, min Dreng, og gid Sønnen maa blive en stor og kraftig — og — og retscaffen Dreng,” sagde jeg til Peter, som vi plejede at kalde lille Peter. Man ved jo knap hvad man skal sige ved saadan en Lejlighed. Og saa gik lille Peter hjem til sin Familie.

“Naa,” sagde Mama, og saa skælmsk ud, “hvad synes Du saa om at være Bedstefar? Er det ikke paa en Maade fornøjeligt, at vi er bleven saa gamle og at alt er gaaet saa godt for os selv og vore Børn?”

“Jo,” sagde jeg temmeligt roligt, “vi kan skam sagtens være tilfredse. Men vi er skam ikke færdige endnu. Nu begynder først rig-

tig Ansaret. Denne her Søn, som Peter har faaet — —”

“Naa, ja, men det er jo da egentlig hans og Maries — —”

“Det er netop Sagen, Mama,” sagde jeg og rystede paa Hovedet. “Men de unge Mennesker nu om Dage er sig vist ikke nær saa meget deres Ansvar bevidst, som i vor Tid. Kort sagt, jeg synes ikke vor Peter ser ud som en værdig Fader og Familieforsørger, og det kan gerne være, at vi to kommer til at hjælpe dem lidt med at opdrage denne Nykommer.”

“Nej, ved Du hvad, Peter,” udbrød Mama og satte en stram Mine op, “jeg har saamænd haft nok af at opdrage Børn i min Tid. Nu kan lille Peter og hans Kone godt faa Lov til at tage fat, og hvad hun ikke ved endnu, kan hun lære efterhaands — det har jeg og andre maattet gøre.”

“Naa, Mama, nu skal Du da heller ikke være for skrap. Der bliver vist mange Ting, vi maa hjælpe de unge med — baade Raad og Daad. Og det ved jeg ogsaa Du heller end gerne vil. Du vil bare gøre Dig kostbar og overlegen. Men Du maa jo dog selv indrømme, at det er et Par meget unge Folk, disse nye Forældre — ikke stort andet end et Par Børn selv. Har jeg ikke Ret?”

Mama sagde ikke noget lige strax. Men det var jo inde i Forstuen vi sad, for jeg var jo lige kommen ind af Døren og havde kun netop faaet Frakken af — og om Mama saa ikke min sandten var kommen til at sidde og blade i det gamle Album, som ligger paa Hyl- den under Bordet og som næsten ingen ellers rører ved nu om Stunder. Lige med et holdt hun Albumet hen til mig og svarede nok saa selvsikkert: “Der har Du lille Peter, saadan som han omtrent ser ud i Dag!”

Jeg maatte have fat i Brillerne og til at kigge i Albumet. Jo, det kunde ligne Mama at rive mig saadan noget i Næsen. Det var jo ingen anden end mig selv lige ved det Lav, vi var bleven gift — og man er ikke fri for at blive lidt flov ved at se sig selv, som man saa ud for fem og tyve Aar siden. Naar jeg ikke vidste, at det var mig selv, kunde man næsten sige, at man saa lidt vigtig ud paa det Billede — men Vigtighed er nu noget jeg aldrig har lidt af. Jeg tænker det simpelthen er den store Ungdom, der giver det Udseende!

“Synes Du, at Du ligner stort andet end et Barn — hvad, Peter?”

“Naa, nu skal Du heller ikke overdrive, Mama,” sagde jeg og studerede mit eget Kontrafej fra gamle Dage. “Ihvertfald havde jeg da Overskæg!”

“Ja, men det er jo netop det der faar Dig til at se saa grinagtig ud, Peter. Det ser jo ud, som om det var limet fast under Næsen, og — —”

“Nej, holdt nu, Mama, nu vil Du gøre Nar. Det kan jeg nok Mærke. Men skal vi ikke hellere tage og gaa hen og besøge Børnene. Jeg skulde da gerne gratulere Peters Kone. Og man skulde vel ogsaa kigge lidt paa Barnebarnet. Det kunde jo være, at saadan en lille Praas lignede en selv — —?”

“Med Undtagelse af Overskæget, Peter. Ja, lad os bare komme afsted — ellers faar man jo ikke Fred for saadan en gammel urolig Bedstefar som Dig.”

Det svarede jeg slet ikke paa. Mama havde let ved at være overlegen efter at hun vel sagtens havde levet der henne hos de unge i de sidste to Dage, mens jeg var borte. Men det er da ganske naturligt, at man har Lyst til at se sine egne Børnebørn. Og lidt efter stolprede vi Gamle da ned ad Gaden i Ravnekrogen — det var i Mørkningen, men vi blev jo set alligevel, og det kan nok være det regnede over os med Lykønskninger fra Naboer og Venner, som vi mødte paa Vejen. Jeg fik en Fornemmelse af, at de kom ud af Døre og Kroge, ligesom paa Aftale eller som om de havde ligget paa Lur for os. Den eneste jeg savnede var Bankieren. Naturligvis hører han jo ikke til vor Omgangskreds — men vi kender ham da og taler jo da til ham, naar vi møder ham.

Pludselig fik jeg en Ide.

Jeg gik ind i Banken, som endnu var aaben. “Ham selv” sad oppe foran med Brillerne langt nede paa Næsen.

“Kunde jeg faa en ti Dollar i Guld,” spurgte jeg rask.

“Æh — Guld, — æh, ti Dollar — aa, det er Mister Raven. Nej, det kan jeg skam ikke tjene Dem med, for Skabet er lukket — og jeg tror forresten ikke vi har noget Guld, selv om jeg kunde lukke op.”

Ja, saadan er disse Bankierer. Ikke Spor af Imødekommenhed — og saa lader vi dem

dog ligge og bruge vore Penge Aar ud og Aar ind. Men jeg lod mig ikke forbløffe.

“Det kan nu ikke nytte noget — det er absolut nødvendigt, at jeg faar det Guldstykke. De kommer til at se, om De ikke kan finde et heromkring — jeg er lige glad hvordan det gaar til. Jeg skal sige Dem, Mister Bankier,” og her lod jeg min Stemme dale til en højtidelig Hvisken, “jeg skal sige Dem, at det er gaaet mig ligesom det gik Dem for et Par Maaneder siden. Hm — jeg er gaaet hen og er bleven Bedstefar, og saa vilde jeg gi’ den Lille en Skilling, som han maaske vil sætte i Banken.”

Det gjorde strax en stor Forskel. “Bi lidt, Mister Raven,” sagde Bankieren ivrigt, “jeg har en lille Skuffe her, hvor jeg har lidt af alt muligt; det kunde jo være — det kunde jo være — det var jo muligt —.” Nu stod han omtrent paa Hovedet i Skuffen; men omsider kom han op for at faa Vejret, og min Sandten om han ikke havde fundet en Guld Tidollar, og saa gratulerede han mig og Mama ud ad Døren, saa det var en Fornøjelse at høre paa.

Omsider kom vi ned, hvor Peter bor, og der fik vi at vide, at den Nyfødte var bleven vejet og at han var en Tipunder. Jeg gav saa Moderen en Dollar for Pundet til Opbevarelse indtil han kom til Skels Aar og Alder. Ja, jeg maa da antage, at Vægten var rigtig, for det var Slagterens Vægt, der var laant ved denne Lejlighed — den overdriver ikke.

Men ligesom vi sad der og havde kigget

paa Barnet og hørt den Lille synge for os, saa begik Peter en skrækelig Dumhed. Jeg kan dog ikke vide om den Dreng nogensinde bliver klogere. Han kommer pludselig i Tanke om, at Barnet skal have et Navn, og saa siger han: “Hvad skal Barnet hedde?”

Det var som sagt en Dumhed, at komme med den Bemærkning. For ganske vist kan der jo ikke være to Meninger om hvad den førstefødte skal hedde — særlig naar Bedstefar'en er lyslevende og i bedste Velgaaende. Men selv om det var soleklart, at Drengen skulde hedde Peter — saa var det jo ingen Nytte til at opirre Mama, som sad der og var saa glad og stolt. Jeg ved nok, hun har nogle Ideer om at opnævne efter noget af sin Familie — hendes Far, tror jeg. Jeg husker ham godt; en meget skikkelig Fyr, men lidt indtaget i sig selv. Som jeg husker ham, var han noget af et Vrøvlehoved — Socialist, tror jeg. Naa — men det var jo altsammen gaaet som Fod i Hose, naar bare ikke Peter var busset ud med den Bemærkning.

Og ganske rigtig, Mama begynder strax at slaa paa, at hendes Far havde saadan et pænt Navn, og nu laa han i sin Grav. Her snøftede hun lidt og fortalte os, at han hed Theodor.

Naturligvis blev jeg nødt til at forklare Mama, hvorledes det var imod al Skik at tage Navnet paa en Dreng fra Kvindelinen. Her var jeg — Peter Ravn — Søn af en Peter, og min Søn hed Peter, og skulde ikke hans Søn hedde Peter. Peter er jo ogsaa et godt Navn

Verden over; det betyder Klippe — det er haarde Folk, dem der hedder Peter —

“Ja, sagde Mama, de er hverken til at hugge eller stikke i.”

Men jeg sagde ikke noget, for det var jo i de unge Folks Hus vi sad og snakkede. Og nu kom Peter ind igen fra Sovekammeret, hvor han havde gjort et hurtigt Besøg, og saa fortæller han os, at hans Kone vilde have at Drengen skulde hedde Albert — efter Prinsen af Wales.

Jeg holdt mig dog stadig rolig og sagde ikke stort, for man skal ikke opirre Kvindfolkene.

Det hele gik da ogsaa, som jeg havde bestemt, og som det var højst passende. Da Barnet blev døbt, fik det Navnet Theodor PETER Ravn.

Mama og jeg gik hjem i den kolde Vinterluft. Maanen skinnede klart; vi kom forbi Kirkegaarden, saa kom Kirken, og saa drejede vi af tilhøjre —

Jeg kom til at tænke paa hvor meget der dog gaar for sig mellem Aar og Dag — selv i saadan et roligt Sted som Ravnekrogen. Men Mama, som havde sin Arm inden i min, begyndte at nynne: “Et Barn er født i Bethlehem.” Snart sang jeg med; jeg sang vist lidt for højt, for Slagterens Hund begyndte at gø —

Ja, et Barn er født —

Ambrosius

DA Adam Poulsen, en af Danmarks mest fremragende Skuespillere, nylig tilligemed sin flinke og dygtige Frue besøgte tidligere Landsmænd i Amerika, opførte Parret sammen med lokal Assistance det gode gamle danske Skuespil “Ambrosius.” Desværre var det blot i Chicago og Omaha, at der kunde træffes et saadant Arrangement, og her bringes et Billede fra Opførelsen i Omaha; man vil let kunde kende Hr. Adam Poulsen som Ambrosius i mørk Dragt midt paa Scenen og i Profil, medens Fru Nathalie Poulsen som Abigail i lys Kjole staar foran Bænken tilvenstre.

Stykket burde være set af mange flere Danske rundt omkring i Amerika; det kunde have bødet paa meget af det mere middelmådige i Retning af dansk Kunst, som fra Tid til anden gæster Amerika. At Hr. og Fru Poulsens Optræden herovre var opildnende, kan ikke omdisputeres; de vandt Bifald i alle Lejre, og ikke mindst hos de indfødte Børn af danske Forældre. Og det er jo navnlig der, at der skulde skabes Respekt for dansk Kultur af forskellig Art. Men “Ambrosius” er ganske vist ogsaa et sjældent repræsentativt dansk Skuespil. Der er noget i det, som taler mægtigt og højlydt til os alle — det talte saa højt, at selv de, som ikke forstod et Ord af Hr. og Fru Poulsens Replikker, blev rørte. Det betyder godt Skuespil — godt Forfatterskab. Det skulde gamle

Molbech blot have vidst, da han sad i sin beskedne Stue og tømrede Ambrosius Tanken sammen til en Komædie — at denne Komædie et halvt hundrede Aar senere skulde fange og opildne store Theatre fulde af et rørt og taknemmeligt Publikum i Chicago og Omaha.

De saakaldte “gode” gamle Dage havde deres Brøst og Fejler, saaledes som de bæres frem i Abigails Rolle. En ung, smuk og

Skuespiller Adam Poulsen aflagde under sit Amerikabesøg en Visit paa en “Stock Yard” og blev “taget” i ægte Cowboy Kostume.

klog Kvinde, den paa en Gang forgudede og strengt opdragede Datter af en fynsk Baron, maatte ganske naturligt se paa Mennesker og Omgivelser gennem Tidens Brilller, som blandt andet fortalte hende, at hun var af en højere Kaste i Kraft af sin Fødsel. Ambrosius, derimod, kom ud af de fattige Lag, og havde dog gennem Studering og Omgang med aandrige Mennesker faaet en anden Opfattelse af Livet og Værdsættelsen af Mennesker. Og som han kommer til den fynske Herregaard optræder han frit og djærvt overfor den frygtede højere Stand, som Tyendet kryber for. Det er ligesom om han vilde sige til den adelige Familie: Naa, saa I er Højheder, I er Aristokrater? Javel, det er jeg forresten ogsaa! I har Eders Højhed i Gods og Guld, jeg stræber efter Højhed i Aand — de to bør jo nok kunde enes, ikke sandt?

Det er et gammelt Stykke, men det passer paa Tilværelsen den Dag i Dag, om end Scener har skiftet og Parykker er lagt af. Og underligt som det lyder, kan hænde dog man i “Ambrosius” finder et Sindbillede paa Udvandrerlivet, saaledes som det former sig her i de Forenede Stater og i vor moderne Tidsalder. Hvem er Abigail vel andet end Miss Columbia, Amerika — født paa det store, rige Gods, ung, smuk og forgudet. Hvem kommer da her ad Alfarvej — den fattige, men syngende Emigrant fra det tætbefolkede, det økonomisk anspændte Europa — det er Am-

brosius. Jo, han er Søn af en Bondeskræder, men han har dog sin Forstand, og han har jo dog lært at tænke. Javel, han har ovenikøbet gaaet til Undervisning hos Professor Holberg, og han kan sin "Erasmus Montanus" og sin "Jeppe paa Bjerget" paa Fingrene. Men han kender ogsaa Naturen, og han finder i Abigail en Forbundsfælle. De er begge paa Vej ud til Livsglæden, til Friheden — men saa er det dette imellem dem — Standen, Slægten, Blodet.

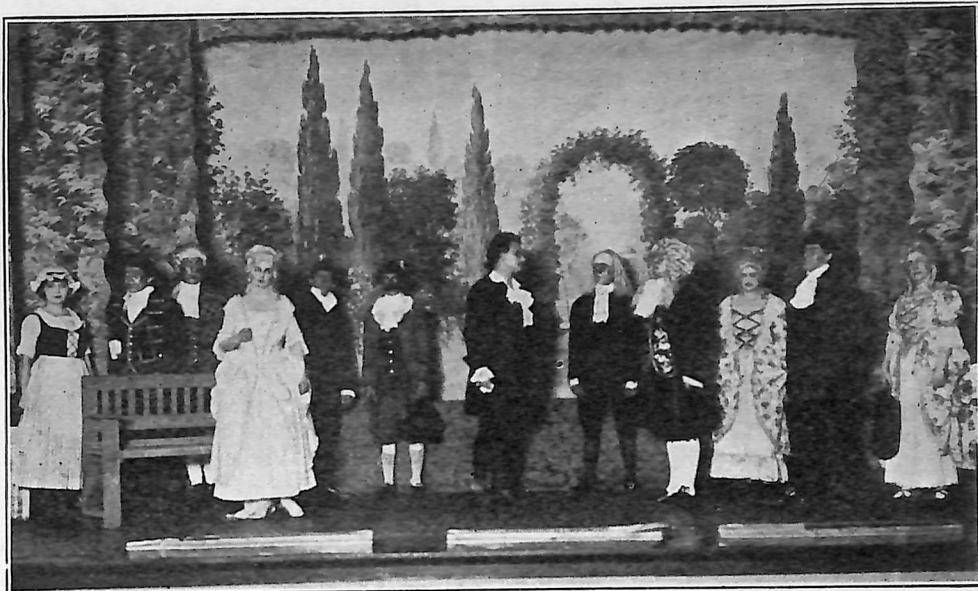

Saadan omtrent er Forholdet mellem Amerika og den indvandrede Befolkning. Man er i Grunden glad ved den Fremmede; han kan jo saa mange Ting, han sætter Liv i Tingene. Den øde, tavse Prærie bliver livfuld, i Fabriker spindes og hamres der. Interessant er Indvandrerens ogsaa; han kommer med tusindaarige Traditioner til et Land, hvor der ingen Tradition var. Han kan synge og spille, og mens han synger og spiller, kan man se paa hans Ansigt, at han føler det, som han siger i Ord; han ejer en Glæde eller en Sorg, som faar Udtryk i klassiske Vendinger.

Men stop nu lidt, Børn, dette gaar skam ikke an. Man kan ikke lade disse fremmede Tendenser raade, her hvor Mayflower Adelen bor. Ja, det kunde maaske gaa an overfor Mayflower Adelen — det kunde maaske være gaaet an over Abigail; men tænk engang, der er jo Per Degn, og der er Ridefogden, for ikke at tale om Kammertjeneren og Præsten. Nej, nej, nej, væk med disse Skrivere, disse Bondeskrædere fra den anden Side Havet. De kan være gode nok paa deres Plads, men lad os vise dem, hvor deres Plads er.

Saaledes er Forholdet mellem den Indvandrede og den Indfødte. Det intelligente Amerika af gammel Æt kan godt baade lide og forstaa Indvandrerens, ligesom Abigail forstod Ambrosius, ja, ligesom Baronens, der siger til sin nye Skriver: "I er en flink Karl, Ambrosius." Men de brede amerikanske Lag, hyppigst blot 2—3 Generationer fjernet fra Indvandring — de vil skam ikke anerkende den fremmede Karl. De er ligesom Per Degn, naar han siger: "hvad skal jeg med den Hjælpedegn."

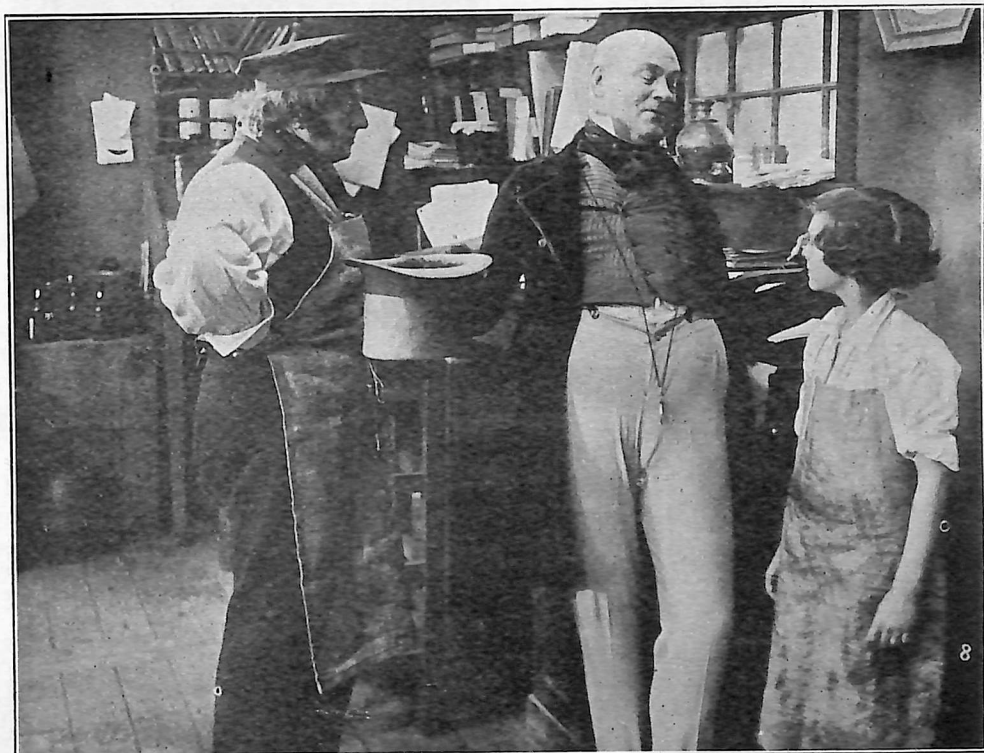
Det er derfor Indvandrerne her i Landet, der bærer Byrden. De maa tage mod Spotten, for dem bliver Livet egentlig en Tragedie. De bliver miskendte — undertiden af deres egne Børn. Men det kan ikke være andet — det bliver aldrig andet. Amerika elsker sine fremmedfødte Borgere, hun beundrer dem — men naar det kommer til Stykket, tør hun ikke indrømme det. Ligemeget

Fra Opførelsen af "Ambrosius" i Omaha

— Ambrosius er bedrøvet, men ikke knust. Han bærer sit Hoved lige højt endda, og hans Digternatur, hans sandhedssøgende Dannelse, bærer ham frem.

Gid den danske Indvandring altid maa være Ambrosius'er. Degne, Fogeder og Øjentjenerer saavel som særligt Junkere — dem er der nok af herovre. —n.

Københavns berømte Skuespiller Frederik Jensen som Micawber i "David Copperfield," der er bleven filmet og nu fremvises for store Huse i amerikanske Byer.

Hos Komponisten

Af AXEL H. ANDERSEN

MUSIK er Sjælens Sprog. Folk af forskelligt Tungemaal kan forstaa hinanden i Musikens Sprog — maaske der ogsaa af denne Grund burde dyrkes megen Musik her i Amerika, som er alle Tungeemaalns Land.

Der bliver jo ogsaa sunget og spillet meget her i Landet; der er god Klangbund for Toner i det amerikanske Folks Sind. Endnu har al denne Syngen og Spillen ikke ret formet sig

til en Skole, som man kan kalde amerikansk i samme Forstand som vi har umiskendelig norsk eller tysk eller bøhmisk, ja eller dansk Musik. Men Jordbunden er her dog vist, og som de Mennesker, der lever og bygger i de nordamerikanske Fristater, efterhaands former et nationalt Sind, saaledes at de kommer til at elske den Jord de bor paa, ikke blot den Rigdom de slæber ud af den, men selve Jorden og Naturen, som leger hen over den —

naar Folkets Sind former sig saaledes, da vil der ogsaa være noget, som skal kunde kendes overalt i Verden som amerikansk Musik. Den amerikanske Sjæls Sprog.

I Mellemtiden lever vi mest af europæisk Indflydelse. Musikens Verden er ofte en kostbar Verden; det er dyrt at sætte Operaer i Scene eller at foredrage Symfonier. Men det gør slet ikke noget hvad det koster, og Amerika kan nyde det bedste og mest imponerende, som Musikken ejer — for her er Penge nok.

Ligeledes skrives der amerikansk Musik hist og her, selv om det ikke er naaet til en saa dyb folkelig Anerkendelse som i de ældre Lande paa Kloden. Vi har dygtige amerikanske Komponister, og en af disse er født i Jylland. Han hedder Carl Busch, og bor i Kansas City, Missouri, hvor han nu gennem mere

end en Menneskealder har virket med sin Kunst paa en Maade, som ikke har undladt at højne Tonen i den By, der blev Carl Busch' Hjemsted i den nye Verden.

Det lyder maaske lidt underligt at tale om en amerikansk Komponist, som er født i Jylland. Men det kan godt forklares. Carl Busch har opnaaet det, som vi alle stræber efter — han er bleven Amerikaner i en saadan Grad, at han kan fatte og skildre den Jord han træder paa. Og Grunden til at han saaledes kan komponere Musik, der fortolker det amerikanske Sind, er i første Række fordi han er vedbleven at holde fast ved sin Danskhed. Saadan — og kun saadan bliver en Indvandrer af nogen Værdi for den nye Verden. Hvis man evner at holde fast ved den Øvelse eller Kultur, man er voxet op i, saa har man derigennem skærpet Evnen til at bygge videre og under andre Forhold.

Jeg sad og tænkte paa alt dette, mens jeg kørte ud for at besøge Carl Busch, som bor i Kansas Citys Udkant. Der er en lang Tur — men hvor er der dog smukt i Missouri, ihvertfald ved Floderne. Der er bakket og stenrigt nok til at give Naturen et vildt Anstrøg, selv om ellers Gartnere og Arkitekter indenfor Byens Grænser har sørget for at civilisere Billedet. Det er et amerikansk Villakvarter; hver Familie bor for sig i store og smukke Huse, men foruden ret mange Hække og Gærder eller Stakitter imellem. Enhver ved nok hvor Hjemmets Grænse er — der behøver ikke at sættes Grænsepæle. Det er amerikansk; lad mig lige her notere, at jeg synes om det, skønt min Mor holdt paa Stakitterne. Der ser man, hvor man glider bort fra sin danske Kultur, alt som Aarene rinder —.

Men her bor altsaa Carl Busch. Et stort Hus med en rummelig Veranda og Masser af magelige Lænestole paa den for dovnne Mennesker. Eller maaske det er bedre at sige for flittige Mennesker i Pauserne. Mr. Busch, eller Hr. Komponist Carl Busch, R. af D., eller Sir Carl, the Composer — hvad skal jeg dog kalde Manden, som kommer mig i Møde paa Verandaen. Heldigvis behøver jeg slet ikke at kalde ham noget, for han tager mig i Nakken og styrer mig lige ind i Musik Konservatoriet, hvor der er køligt og stilfuldt og harmonisk. Der hænger Griegs signerede Billeder — der er det fornemme Steinway Flygel — og der, ah! der staar Karaffelen og to Glas med Is og Pebermynte o. s. v. Kære Læser! Gaa ikke let hen over dette "og saa videre"; det har sin Betydning, og vi smækkede begge med Tungen og lo paa dansk.

Derpaa bad jeg paa "Misteltenen"s Læsers Vegne om jeg maatte se Komponistens Værksted, thi det mener jeg burde interessere, og der er vel egentlig faa, der har set et saadant. Vi maatte altsaa op i tredje Etage, hvor der er indrettet et eneste stort Værelse med Kvistvinduer til alle Sider. Her hænger paa Væggene mange mærkelige Instrumenter, saasom en italiensk Violin af ejendommelig Facon, en Tromme fra Hawaii og en Xylofon af Glas; ligeledes er der indrammede Æresbevisninger fra allehaande Institutioner, Billeder med haandskrevne Hilsener til Carl Busch fra forskellige berømte Dirigenter, Komponister og Virtuoser. Netop hvad man ventede at finde i Arbejdsværelset hos en Komponist. Men derovre ved det andet Vindue staar en Høvlbænk. Hvad er nu det for noget?

Jo, Carl Busch er Billedskærer i sin Fritid. Han holder af at sidde og skabe Ting ud af et Stykke Træ ved Hjælp af en skarp Kniv

— og det er kørne Ting, som pynter paa en Væg eller en Reol. Tidligere havde han sit Studereværelse nede i Kansas Citys Forretningskvarter, og her samlede han sig i Aarenes Løb et helt Musæum af Træarbejder. Men saa brændte hele Kontorbygningen en Dag ned, og Studereværelset med. Carl Busch løb op og ned ad Trapperne med en Musikelev under hver Arm, indtil de alle var ude af Bygningen — sit Skæg brændte han ved den Lejlighed, og da det voxede frem igen, var det hvidt.

Men tilbage til Høvlbænken. Carl Busch har skrevet en Del betydelige Arbejder over indianske Sange og Themaer. Jeg tænker mig, at han sidder og former disse mærkelige og klagende Harmonier, medens han snitter i et Stykke Træ. Der maa vist være nogen Forbindelse mellem Husflid og aandelig Flid. Men der maa jo ogsaa noget andet til — man maa kende noget til Indianerne og deres gamle

Sange og hvad de betyder. Dette har Busch studeret og skaffet sig Underretning om ved at besøge de røde Mænd. Han er i det hele taget et energisk Friluftsmenneske; lykkeligst er han, naar han fisker. Man finder ikke Carl Busch i Studereværelset i de varme Sommermaaneder; da er han enten ude i Klippebjergene eller oppe ved de store Søer. Det er paa nogle af disse Fisketure, at han har stiftet Bekendtskab med Høvdinger og Medicinmænd blandt de røde Mænd, og Resultatet af disse Bekendtskaber har formet sig i Kompositioner, som er udkommet paa Forlag i Boston og Philadelphia, og som vil kunne fryde fremtidige Dirigenter eller Granskere i indiansk Folkeliv. Busch har ogsaa komponeret Værker, hvori der som Grundtone er lagt gamle, mere eller mindre kendte Negermelodier; ogsaa disse har krævet omfattende Studier.

Carl Busch har i Aar kunnet fejre 35 Aars Jubilæum som Dirigent for Symfoni Orkestret og det store blandede Kor i Kansas City. Det er en mægtig Institution, som paa sin Vis har bidraget til at skabe den midtvestlige Storby og som har sat sit eget Stempel paa Greater Kansas City. Det er ikke nemt at faa et Symfoni Orkester organiseret og opretholdt i en travl, ungdommelig og voxende Prærieby. For Kansas Citys Vedkommende skyldes det i høj Grad den nu afdøde Ud giver af "Kansas City Star," W. R. Nelson — her var en Mand med betydelige Evner, og han lod sin egen og mange andres Formue komme Byen til gode ved at skabe Stemning og Midler for Dyrkning og Nydelse af god Musik. Han kunde ogsaa forstaa den Begavelse, som Carl Busch sad inde med, og de to blev livsvarige Venner.

Der har været store Musiksesoner i Kansas City, hvor Carl Busch gennem Vinteren dirigerede sit Symfoni Orkester paa 80 Mand, og bag dette stod det vældige Sangkor med 2000 Stemmer. Man behøver ikke at være musikalsk for at blive imponeret af en saadan Koncert, og man behøver ikke at være teknisk uddannet for at forstaa hvilken Begavelse, der kræves for at lede og sammenspille en saadan Forsamling af Sangere og Musikere. Saaledes blev Busch paa sin Vis en

Carl Busch i sit Arbejdsværelse

(Paa Flygelet ligger de to Lurer, som benyttedes ved den danske Sangerfest i Chicago)

Nybygger i det vestlige; ikke just ved at pløje Jord, men ved at pløje Sindene, ved at opløfte og ved at føre Tankerne hen paa andet end netop Slidet og Vinding. Han byggede saa godt at Kansas City blev berømt — ikke blot for sine store Svineslagterier, men ogsaa for sit navnkundige Symfoniorkester og dets dygtige Leder.

Siden er der kommen andre Ledere til, og Busch staar maaske nu lidt i Baggrunden, hvorfra han som Veteranen kan overse hvad der gaar for sig. Men hvert Aar har han endnu sin Symfonikoncert, ved hvilken hans Kompositioner udføres, og hvor han selv leder, mens hans Venner og Beundrere hylder ham og kaster Blomster op til ham.

Jo, der bliver forresten tit tænkt og talt om Carl Busch trindt om i Verden. I Aften i Boston, i Morgen Aften maaske i Moscow — hvorsomhelst — naar blot der findes en Musikelsker, som tager et Hefte frem af sin Mappe og spiller en af disse ejendommelige og forresten vanskelige Kompositioner, som den danskfødte Dirigent i Greater Kansas City har skrevet.

Carl Busch er jo en Immigrant ligesom de fleste af "Misteltenen"s Læsere. Han kom i en ung Alder over Havet, fordi — ja, fordi, vel sagtens der gik saa stort Gny af den nye Verden, fordi der stod saa meget i Bladene, og fordi der kom saa mange rejsende hjem og fortalte — —. Men han har ganske vist aldrig fortjent sit Ophold ved "hvadsomhelst" — saaledes som mange Tusinde Danske begyndte Tilværelsen i den nye Verden. For ham gik det saaledes til, at han var den fint uddannede Strygemusiker fra det Øjeblik da han landede. I Grunden var der fire Musikere, som kom herover sammen fra København. Det var en Strykekvartet — og bevarer, hvor de kunde spille! Spørg de gamle

Mennesker i Kansas City — de som i sin Tid hørte Violinisten Hannemann, og Poppenbach, som spillede 2den Violin; Busch, som spillede Viola, og Henry Mathiesen, som spillede Violoncel. Det var i Aaret 1887; ganske tilfældigt hørte de fire om Kansas City, og at

der maaske var Brug for en Strykekvartet; de vilde jo ellers ganske naturligt være forbleven i Østen. Men af de fire er der kun Carl Busch tilbage i Kansas City, de andre er enten døde eller har fundet et Virkefeldt andre Steder i Verden.

Efter at vi havde beset de omfattende

Samlinger af indianske Trofæer, Buer, Øxer o. s. v., som Busch har samlet sig gennem Aarene, gik vi ud i Haven, og her finder vi atter hos Busch noget af den danske Kultur, som ikke slides af. Han har f. Ex. en hel Koloni af vilde Fugle, som bor i haandskaarne Kasser, som han har sat op til dem — og naar der kommer en Graaspurv eller en anden Vagabond bliver de strengt vist bort — han vil have ordentlige Folk boende i sine Fuglekasser! Henne ved Muren gror der flere Pæretræer — det er Kejserindepærer, og de er trænedede i Espalier, akkurat som i de danske Præstehaver derhjemme.

Det er altsaa en Dansker her bor — en Jyde. Busch stammer fra Bjerre paa Horsens-egnen, og som ung Mand var han en Tid ansat paa Herredskontoret i Hammerum Herred. Hvis nogen af Læsere plejede at komme paa Hammerum Herredskontor for ca. 40 Aar siden, saa har de nok truffet Carl Busch. Senere var han en Tid paa Hillerød Amtsstue — men lige meget, hvor han var, kunde han ikke lade Violinen og Pianoet i Fred, og til sidst tog han det over tværs og blev Musiker. Inden han forlod Danmark, havde han faaet Ansættelse i Tivolis Koncertsal — det var medens Balduin Dahl dirigerede. Siden har Busch selv dirigeret i Koncertsalen, naar han har været paa Gæstebesøg i Danmark. Og han er højt agtet og æret i Københavns Musikkredse.

Skulde nogen af "Misteltenen"s Læsere tilfældig befinde sig i Tivolis Koncertsal til næste Sommer den fjerde Juli — eller en anden fjerde Juli, saalænge der dyrkes god Musik i Danmarks Hovedstad — saa vil man lægge Mærke til et Numer paa Programmet netop paa den Dag, der hedder "Improvisation over Old Black Joe." Det er en lille Kompliment, som Dirigenten Schnedler-Petersen retter til Amerika og til Carl Busch.

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE

Den yndede, naturskønne Rute: NEW YORK-CHRISTIANSAND, CHRISTIANIA, KØBENHAVN.

Fire store, hurtigsejlende Post- og Passager Dampskibe

"Oscar II", "Hellig Olav"
"United States" "Frederik VIII"

AMERIKA BILLETTER sendes til DANMARK pr. Post eller Telegraf.

Elegante og moderne Kahytter. Uovertrufne Tredie Klases Bekvemmeligheder: Rummelige 2- og 4-Køjes Kamre. Uldne Tæpper, hvide Lagener og Pudebetræk i hver Køje. Bedste og rigeligste Kost. Tjenstvillig Oppasning. Kvindelig Betjening hjælper enlige Kvinder og Børn til Rette. Et Skibsorkester musicerer og Levende Billeder forevises paa alle Klasser.

"FREDERIK VIII" har Første, Anden og Tredie Klasse. De øvrige Skibe har Kahyt og Tredie Klasse.

Alle Oplysninger over Billetpriiser, Bagage, Pas o. s. v. faas hos

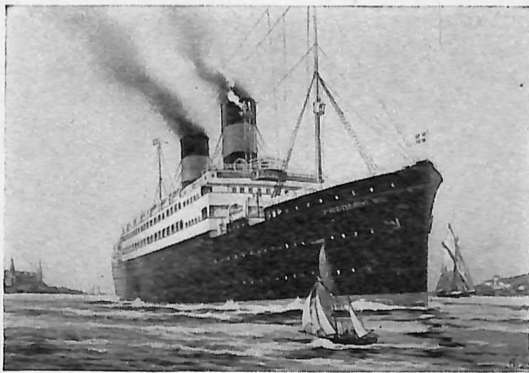
LIENS NÆRMESTBOENDE AGENT for

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE, General Offices, Passenger Department.

27 Whitehall St., New York, N. Y.
117 No. Dearborn St., Chicago, Ill.

123 So. 3rd St., Minneapolis, Minn.
248 Washington St., Boston, Mass.
105 Third Street, Portland, Oregon.

544 Market St., San Francisco, Calif.
702 Second Ave., Seattle, Wash.

AXEL H. ANDERSEN

PUBLISHER

1521 HOWARD STREET. - OMAHA, NEBR.

AT DEALERS
OR BY MAIL

50 CENTS
THE COPY